

Jaarverslag 2025

Ons Erfdeel vzw

Gijsbrecht Ostyn | Tom Christiaens

Maart 2026

de
lage
landen

inhoud

Inleiding	4
Missie & visie	6
Missie	6
Visie	6
Redactie	7
Gerealiseerde doelstellingen	7
Tijdschrift de lage landen	21
Bereik websites de lage landen, les plats pays en the low countries	29
Marketing en Communicatie	40
Marketing	40
Communicatie	43
Evenementen	44
In de pers	51
Bestuurlijke hervormingen	53
Bestuurlijke acties	53
Andere acties	53
Personeelszaken	54
Financiële resultaten	56
Afwijkingen t.o.v. de begroting 2025	57
Bijlages	59
Overzicht van reeksen en rubrieken per thema in 2025	59
Overzicht van video's en podcasts per website in 2025	63
Overzicht van partnerschappen en samenwerkingen	66

Inleiding

“Een bitterzoet jaar

2025 had het jaar van de wedergeboorte van Ons Erfdeel moeten worden. Na het plotse vertrek van gedelegeerd bestuurder-hoofdredacteur Hendrik Tratsaert eind 2024 stond een trio klaar om het roer van Ons Erfdeel vzw stevig over te nemen, vanuit een model van **collectief leiderschap**. Met **Horizon2030** lag er bovendien meteen een ambitieus toekomstplan op tafel, bedoeld als fundament voor een **nieuwe meerjarige beheerovereenkomst** met de Vlaamse overheid. In dat plan was al rekening gehouden met de eerder aangekondigde subsidiekorting van de Nederlandse regering.

Het liep echter anders. Een kritisch rapport van de visitatiecommissie die in het voorjaar langskwam, dwong Ons Erfdeel om zijn **grote ambities tijdelijk on hold** te zetten. Een nieuwe beheerovereenkomst bleek daardoor niet mogelijk. Op vraag van Vlaams minister van Cultuur **Caroline Gennez** moeten we **eerst herbronnen**, met het oog op een nieuwe rol in het Vlaams-Nederlandse culturele veld.

2026 wordt daarom **een transitiejaar**. Hiervoor schreven we in 2025 een stappenplan dat resulteerde in **een eenjarige samenwerkingsovereenkomst** met de Vlaamse overheid.

De voorbereiding en afhandeling van de visitatie en het stappenplan vergden veel tijd en energie en legden **een zware druk op ons kleine team**. Door de nakende besparingen in Nederland én Vlaanderen werkten we in 2025 in **besparingsmodus**. We vervingen vertrekkende medewerkers niet en produceerden minder grote video- en podcastreeksen.

Ondanks de woelige wateren waarin Ons Erfdeel zich bevond, konden we met een klein maar gedreven team toch **mooie resultaten** boeken. Daar zijn we oprecht trots op.

De in het najaar van 2024 vernieuwde websites *de lage landen*, *les plats pays* en *the low countries* bereikten **een recordaantal van meer dan een half miljoen lezers**. Nooit eerder informeerden we wereldwijd zoveel mensen over de rijke cultuur van de Lage Landen. Opvallend is dat **het aantal lezers van buiten de Lage Landen opnieuw toenam**.

We scherpten ons **cultureel profiel** aan door voor de themanummers van *de lage landen* niet langer brede maatschappelijke onderwerpen te kiezen, maar uitsluitend culturele onderwerpen. Met meer aandacht voor taal en geschiedenis brachten we bovendien een beter evenwicht aan tussen onze kennisdomeinen. Ook onze **opiniërende berichtgeving** bouwden we verder uit. Spraakmakende artikelen zetten het debat in gang en vonden hun weg naar andere media. Daarnaast zoomden we dieper in op de culturele samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland.

Het stopzetten van ons Franstalige tijdschrift *Septentrion* in 2024 werd goed opgevangen door de steeds beter bezochte website *les plats pays*. Met een geactualiseerde editie van *Spraakmakend Nederlands* van **Wim Daniëls** brachten we bovendien **een bestseller** uit. *De Standaard* riep het boek uit tot een van de vijf beste taalboeken van 2025.

We bleven ook inzetten op **talentontwikkeling**. Het meest zichtbare voorbeeld was een nieuwe editie van **De Mediakaravaan**, ons vormingstraject voor jonge cultuurjournalisten. Deze keer hielden de 'karavanisten' halt op cultuurfestivals in Gent en Leeuwarden. Daarnaast boden we heel wat **jong en divers talent** publicatie- en podiumkansen. Van de 64 nieuwe auteurs die in 2025 voor **de lage landen** schreven, is meer dan de helft jonger dan 35 jaar en heeft een zesde een niet-Belgische of Nederlandse achtergrond.

2025 was ook voor **marketing** een **uitdagende periode**. De gevolgen van de visitatie en de aangekondigde subsidiedalingen doorkruisten heel wat plannen. Zo werd onder meer de onlinecommunicatiecampagne, gericht op het aantrekken van nieuwe leden, vroegtijdig on hold gezet.

Toch zocht Ons Erfdeel dit jaar ook nadrukkelijk en frequent het **rechtstreekse contact met zijn lezers** op. We organiseerden zowel kleinschalige als grootschalige **evenementen**, in eigen huis en op externe locaties — van intieme bijeenkomsten tot avonden met duizend aanwezigen. Zo bereikten we **live meer dan drieduizend personen** op onze eigen evenementen. Daarnaast namen we deel aan tal van activiteiten van partnerorganisaties en traden onze medewerkers op als jury, panelleden en sprekers. Dat alle **evenementen** uitverkocht waren, toont duidelijk de relevantie en aantrekkingskracht van ons aanbod. Ons podium en ons publiek waren **divers**: we zagen jong en oud, Belgen en Nederlanders, en bezoekers van ver daarbuiten.

Na een tegenvallend **financieel** 2024 kon Ons Erfdeel boekjaar 2025 **positief afsluiten**. De belangrijkste redenen hiervoor zijn drieledig: een dalende loonkost, proactieve besparingen binnen elke afdeling als voorbereiding op teruglopende subsidies én een sterke inzet op prefinanciering van enkele themanummers.

Het **organigram** van Ons Erfdeel onderging dit jaar **een grondige metamorfose**. Zo kromp ons team van negen medewerkers (6,6 VTE) in loondienst naar vijf medewerkers (4,1 VTE).

Tot slot werd in 2025 veel tijd besteed aan de voorbereiding van **de verhuizing** van onze kantoren uit Rekkem naar het **Huis van Oombergen** in het centrum van Gent, voorjaar 2026.

Zo werd 2025 een druk jaar voor een kleine ploeg, **met een uitdagende toekomst** door de subsidievermindering en het transitietraject. Desondanks liet Ons Erfdeel zich volop zien en horen met kwaliteitsvolle publicaties en druk bijgewoonde activiteiten.

Bestuur, personeel en medewerkers van Ons Erfdeel zijn in elk geval klaar voor het transitiejaar 2026 om in 2027 te kunnen starten met **een échte wedergeboorte** in de vorm van een meerjarige beheerovereenkomst. Een kwestie van *reculer pour mieux sauter*.

Jan Schinkelshoek, voorzitter
Tom Christiaens, *hoofddirecteur*
Gijsbrecht Ostyn, *gedelegeerd bestuurder*

Den Haag / Gent
maart 2026

Missie & visie

Missie

Cultuurorganisatie Ons Erfdeel biedt inzicht in en stimuleert de dialoog over de Nederlandstalige cultuur.

Visie

Ons Erfdeel bevordert de culturele samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland, en versterkt de mondiale bekendheid en erkenning van de Nederlandstalige cultuur. Met verdiepende duiding, kritische reflectie en genuanceerde meningen over literatuur, taal, geschiedenis en kunst inspireert, verbindt en activeert Ons Erfdeel een breed, internationaal publiek.

De Vlaams-Nederlandse cultuurorganisatie Ons Erfdeel heeft de ambitie zich te ontwikkelen tot de belangrijkste aanbieder van context bij de cultuur van Nederland en Vlaanderen samen. Dat doet ze door de uitgave van kwalitatieve tijdschriften (*de lage landen*), websites (*de lage landen*, *les plats pays*, *the low countries*) en boeken, in meerdere talen, voor een breed geïnteresseerd publiek. In de breedte en in de diepte, met de nodige nuance in de benadering van het onderwerp. Ze heeft daarbij permanent oog voor nieuwe stemmen in een steeds diversere samenleving. Haar publicaties worden ondersteund door evenementen in binnen- en buitenland. Ons Erfdeel streeft ernaar een gemeenschap te vormen van lezers, sympathisanten en andere belanghebbenden: alle mensen die inzicht in de Nederlandstalige culturele ruimte waardevol vinden.

Door niet enkel informatie en reflectie aan te bieden, maar ook gefundeerde opinie binnen haar kennisdomeinen, profileert Ons Erfdeel zich als aanjager van het cultureel-maatschappelijke debat in Vlaanderen en Nederland.

Ze slaat de handen in elkaar met organisaties die de Vlaams-Nederlandse samenwerking een warm hart toedragen. Zo wil ze haar kennis delen en nieuwe initiatieven nemen die haar missie versterken.

Vanuit haar unieke rol als aanbieder van kwalitatieve informatie over de Nederlandstalige cultuur wil ze (h)erkend worden als een betrouwbaar baken van reflectie en duiding over wat ertoe doet in de Lage Landen op cultureel en maatschappelijk gebied.

Ons Erfdeel doet aan internationale cultuurdiplomatie met een bewust meertalig publicatiebeleid (Engels, Frans...) en een aanwezigheid buiten het eigen taalgebied. Dit doet ze om de kennis van cultuur en samenleving uit Nederland en Vlaanderen in het buitenland te vergroten.

De Vlaamse en de Nederlandse overheid ondersteunen de missie van deze organisatie. Ons Erfdeel heeft geen winstgevend doel. Eigen inkomsten worden geïnvesteerd in de werking.

Redactie

Gerealiseerde doelstellingen

Zoals beschreven in haar meerjarenplan kiest Ons Erfdeel voor een duurzame redactionele kwaliteitsstrategie. Om die gestalte te geven, zijn in ons actieplan 2025 enkele **redactionele krachtlijnen** uitgezet met volgende resultaten.

Beter uitgespeelde kennisdomeinen

Foto 1 De vier covers van de tijdschriften die in 2025 werden gelanceerd.

CULTURELE THEMADOSSIERS¹

Sinds 2021 bevat elk nummer van ons tijdschrift *de lage landen* een dossier rond een **relevant en actueel thema**, benaderd vanuit al onze kennisdomeinen: kunst, taal, literatuur, geschiedenis en samenleving.

Om ons profiel als *cultuur*organisatie te versterken, kozen we niet langer brede maatschappelijke onderwerpen als thema voor onze dossiers, maar **uitsluitend culturele of geschiedkundige topics**. Daarmee verscherpten we ons cultureel profiel.

Met algemeen-maatschappelijke thema's konden we ons te weinig onderscheiden van andere media, ook al bekeken wij die telkens met een unieke laaglandse blik. De focus op culturele onderwerpen maakt de selectie, promotie en receptie van onze verhalen eenvoudiger, eenduidiger en effectiever.

Het tijdschrift en de website *de lage landen* maken vooral het verschil met **geschiedenis, taal en literatuur**. Daar gaat ook de meeste interesse van de lezers naar uit. Daarom publiceerden we over elk van deze thema's een dossier.

¹ Uitgebreide uitleg over de themadossiers is te lezen bij *de lage landen* (tijdschrift) vanaf pagina 21.

Themanummers *de lage landen*:

1. Schrijver voor de spiegel. Almaar meer mij in de literatuur
2. Jouw dialect leeft (nog even)
3. Switi Sranan: de culturele kracht van Suriname
4. Iedereen filantroop: een geschiedenis van geven

Alle verhalen uit de themadossiers verschenen ook als **reeksen op de websites** van de *lage landen* en *les plats pays*, soms aangevuld met extra online artikelen. Een selectie werd gepubliceerd op *the low countries*. Voor de samenstelling van elk dossier deden we een beroep op de redactieraden.

BETERE BALANS KENNISDOMEINEN

In navolging van onze themadossiers op papier zorgden we ook op onze websites voor een **betere weging van thema's**.

Bij *de lage landen* temperden we het aantal verhalen over literatuur, ten voordele van artikelen over geschiedenis (lichte stijging) en vooral taal (+33%).

Ook bij *les plats pays* ging de aandacht sterker uit naar verhalen over geschiedenis (+8%) en taal (+12%), naast de succesvolle artikelen over de **Frans-Belgische grensstreek** (+4%).

Bij *the low countries* was geen nieuwe weging van thema's nodig. Daar bleef de grootste focus liggen op artikelen over **geschiedenis** en **kunst**.

Die betere balans tussen de thema's, die ook zichtbaar was in onze sociale media en nieuwsbrieven, zorgde voor hogere leescijfers in al onze kennisdomeinen.

Permanente aandacht VL⇌NL

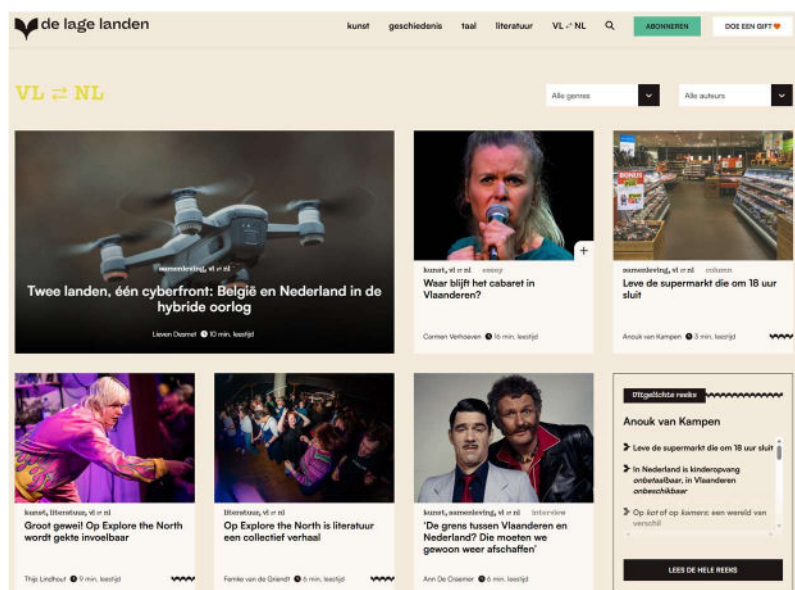

Foto 2 Overzichtspagina van de Vlaams-Nederlandse rubriek op de website van de lage landen.

De structurele aandacht voor de wisselwerking tussen Vlaanderen en Nederland vormt niet alleen ons DNA, ze verleent ons ook een unieke positie ten opzichte van andere media. Verhalen over de (ontbrekende) samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland staan centraal op onze website in de rubriek VL⇌NL.

We **speelden snel in op actuele grenskwesties** met korte interviews met auteurs van nieuwe boeken over de verhoudingen tussen Vlaanderen en Nederland, en door verhalen uit ons rijke archief opnieuw onder de aandacht te brengen. Zo dook in 2025 opnieuw het idee op om Vlaanderen en Nederland samen te voegen. Een archiefartikel over de beladen geschiedenis van dat idee bracht daarbij de broodnodige duiding.

Maar ook in ons tijdschrift werd sterk ingezoomd op de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland. In 2025 verschenen hierover zestien artikelen, zeven meer dan in 2024.

Waar onze laaglandse blik vroeger vaak gericht was op maatschappelijke thema's (havens, mobiliteit, de strijd tegen drugs...) lag in 2025 de nadruk vooral op culturele onderwerpen binnen onze belangrijkste kennisdomeinen.

We evalueerden de samenwerking tussen het Nederlands Letterenfonds en Literatuur Vlaanderen, bekeken kruisbestuivingen in de groeiende circussector, belichtten hoe muziekfestivals uit de Lage Landen wereldwijd de toon zetten en onderzochten hoe musea omgaan met koloniale roofkunst.

Een grensoverschrijdende blik is ook wat we elke keer in **de column van Anouk van Kampen** terugzien. Als Nederlandse journaliste die al jaren in Vlaanderen woont, is ze uitstekend geplaatst om verschillen, overeenkomsten, plus- en pijnpunten tussen beide regio's te duiden. Haar column verscheen bij *de lage landen* zowel op de website als in het tijdschrift, en sporadisch bij de anderstalige titels.

Tot slot werd de **VLZNL**-nieuwsbrief in 2025 naar een breder publiek verstuurd: de bijna vijfduizend lezers die ook onze algemene nieuwsbrief ontvangen.

Zo vervulden we meer dan ooit onze rol als kritische volger van de Vlaams-Nederlandse samenwerking.

Versterkte opiniërende berichtgeving

Foto 3 In 2025 zetten we sterker in op opiniërende berichtgeving.

Verdiepende duiding en kritische reflectie blijven onze belangrijkste focus, maar de jongste jaren zetten we ook in op meer opiniërende berichtgeving. We willen niet alleen informeren en reflecteren over het cultureel-maatschappelijke debat in Vlaanderen en Nederland, maar dat **debat ook aanzwengelen**—en waar relevant zelfs **een stem laten horen met toonaangevende artikelen**.

Dat willen we uitsluitend binnen de kennisdomeinen waarover we **geloofwaardig en met gezag** kunnen spreken: taal(beleid), literatuur(beleid), geschiedenis, kunst en cultuur(beleid) in de Lage Landen, en de culturele verhoudingen tussen Nederland en Vlaanderen.

Na een voorzichtige start in 2024 brachten we in 2025 **dubbel zoveel opiniestukken**. Diverse en doordachte meningen en nieuwe perspectieven over actuele onderwerpen waren te lezen in essays, interviews, recensies en achtergrondartikelen.

Zo plaatste Lotte Jensen vraagtekens bij de naam ‘Nederlanden’ in de Denker der Nederlanden, pleitte Ricus van der Kwast voor minder identitair denken, riep Marc van Oostendorp op om de taalrijkdom van de dialecten te behouden en schreef Gaea Schoeters over het gebrek aan literaire prijzen voor Vlaamse vrouwen. Weekblad *Knack* verwees ernaar.

Foto 4 Eén van de vele stukken die in andere media verschenen naar aanleiding van de column van Thomas Heerma van Voss over AI bij recensies. © tzum.info

Daarnaast vroegen we **onze columnisten** vaker om gefundeerd stelling te nemen binnen hun vakgebied. Het meest spraakmakende voorbeeld is de column van de Nederlandse auteur Thomas Heerma van Voss, die schreef over de dwalingen van kunstmatige intelligentie bij recensies. Dit was in 2025 het best gelezen artikel op onze site én werd door verschillende Nederlandse media opgepikt en uitgebreid tot verhalen over de kwalijke impact van AI op de journalistiek.

Ook commentaarstukken lenen zich voor opiniëring. In elk nummer van *de lage landen* liet hoofdredacteur Tom Christiaens in **zijn editoriaal** onze standpunten horen over het gekozen themadossier. Daarnaast was hij te gast in een panelgesprek over literatuur en empathie bij de uitreiking van de debuutprijs de Bronzen Uil.

Tot slot liet Ons Erfdeel ook zijn stem horen toen bleek dat er in onze subsidies zou worden geknipt. Dat deden we op onze eigen website, maar ook in andere media: hoofdredacteur Tom Christiaens kwam aan het woord in *De Standaard*; *De Morgen* en *de Volkskrant* publiceerden een open brief van onze hand die door talloze prominente figuren uit de culturele en de bedrijfswereld werd ondertekend. Bovendien werd Ons Erfdeel vaak genoemd in de vele opiniestukken en columns over de besparingen die volgden in de weken nadat het nieuws was bekend geraakt.

Minder grote crossmediale producties²

We bleven investeren in de digitale verrijking van onze berichtgeving met beeld- en geluidsfragmenten. Toch stond de productie van eigen crossmediale content in 2025 **op een lager pitje**, voornamelijk **uit budgettaire overwegingen**. Een video of podcast maken is nu eenmaal duurder en arbeidsintensiever dan het schrijven van een artikel. Die lagere productie vertaalde zich ook in lagere kijk- en luistercijfers. Meer details hierover verder in dit werkingsverslag.

We stortten ons dus niet in nieuwe avonturen, maar investeerden tijd en geld in producties die hun verdiensten en meerwaarde al hadden bewezen.

We zetten **geluidsopnames van eigen evenementen, debatten en panelgesprekken** online, zoals het panelgesprek over dialect op het IVN-congres, lezingen en debat over de culturele kracht van Suriname.

Met een nieuwe reeks van onze **boekenpodcast ‘De Eerste Keer’** versterkten we onze reputatie als literair keurmerk. Deze keer waren de podcasts over literaire debuten volledig gewijd aan de zes genomineerden van De Bronzen Uil, de prijs voor de beste Nederlandstalige debuutroman. Normaal vertellen telkens twee schrijvers over hun romandebuut aan het Vlaams-Nederlands journalistenduo Anouk van Kampen en Dirk Vandenberghe. Deze keer spreekt telkens één auteur per podcast, en ook de duur van de podcast is gehalveerd. Dat maakt het geheel aantrekkelijker voor de luisteraar.

Jong podcasttalent was te horen dankzij de nieuwe lichter van ons talentontwikkelingsproject De Mediakaravaan. Zij maakten vijf audioverhalen op het TheaterFestival in Gent en festival Explore the North in Leeuwarden.

Dit jaar geen nieuwe podcasts voor *les plats pays*, maar bij *the low countries* gingen we opnieuw in zee met The Republic of Amsterdam Radio. We gingen door met twee reeksen: **‘The Low Countries Radio’** over unieke fenomenen in de Lage Landen en **‘The History of the Netherlands’** over de geschiedenis van de Nederlanden.

De podcasts werden breed verspreid via de populairste kanalen Spotify, Apple Podcasts en SoundCloud, via Facebook en Instagram, en geïntegreerd in een artikel op onze websites.

² Een overzicht van alle podcasts en video's is te lezen op pagina 63.

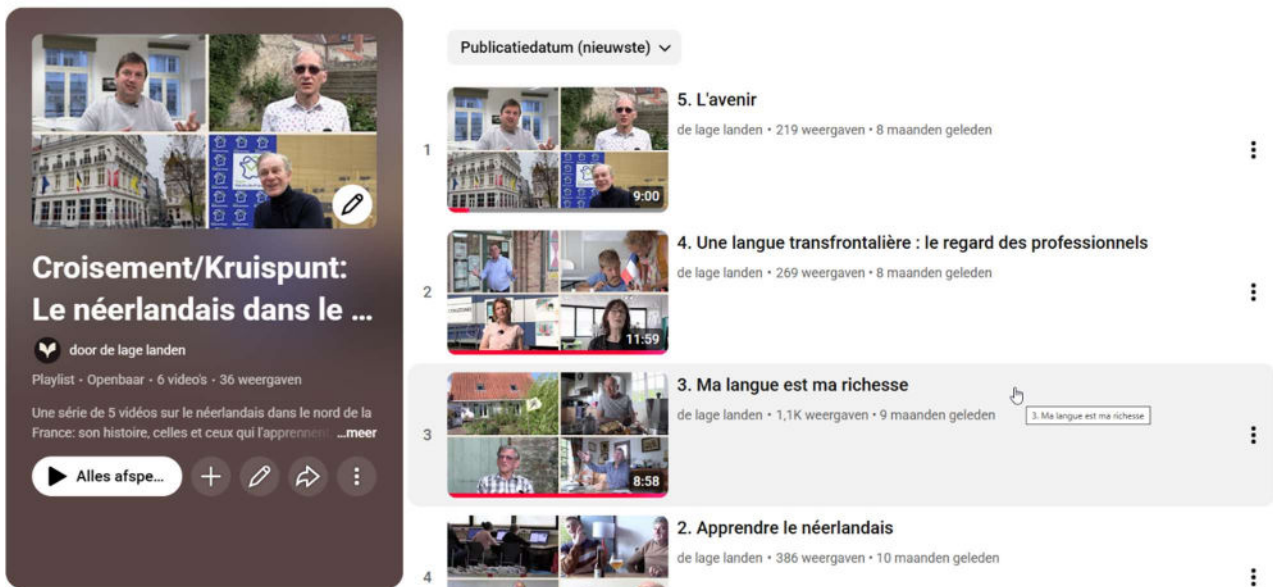

Foto 5 Screenshot van de videoreeks 'Croisement / Kruispunt' op ons Youtube-kanaal.

Ook op videovlak was 2025 een rustiger jaar wat betreft grote videoproducties.

We lanceerden één nieuwe videoreeks, met Franse en Nederlandse ondertitels, die zowel op *de lage landen* als op *les plats pays* te zien was: **'Croisement/Kruispunt'**. In vijf reportages ging journalist Bart Noels op zoek naar de mensen in Noord-Frankrijk die het 'Vleemsch', Frans-Vlaams of Nederlands spreken, onderwijzen en promoten, en naar hun mening over de Nederlandse standaardtaal versus de lokale dialectvariant. Het Nederlands in het noorden van Frankrijk is op *les plats pays* veruit het populairste onderwerp en stimuleert altijd het taaldebat op sociale media.

In plaats van te investeren in grote, tijdrovende en dure videoproducties, experimenteerden we bij *de lage landen* vooral met **snel te maken en gratis videocontent voor sociale media**. We produceerden tientallen stories en reels als **teaser- en uitpakvideo**, waarmee we elk nummer van *de lage landen* promootten. Daarnaast kondigden op die manier eigen activiteiten aan en versloegen we evenementen, zoals FAAR, Bronzen Uil en de Ultima's.

Een speciale vermelding verdient de flitsende **aftermovie** die we maakten over de presentatie van ons Suriname-nummer in het Amsterdamse Bijlmer Parktheater. Die vat de warme sfeer van de avond goed samen. Aftermovies zijn een format dat we in 2026 verder hopen uit te werken bij onze evenementen.

Foto 6 Spoken word-artiest Tyler Koudijzer op ons 'Switi Sranan'-evenement in het Amsterdamse Bijlmer Parktheater.
© Jasmijn de Graaff

Daarnaast gebruikten we tientallen audio- en beeldfragmenten van externe partners om onze berichtgeving te stofferen. Ook in de toekomst blijven we voor elke taal inzetten op crossmediale producties, mits ze financieel haalbaar zijn.

Blijvende inzet op kansen voor jong en divers talent³

Omdat elke organisatie in haar toekomst moet investeren en geregeld **inhoudelijke vernieuwing** moet nastreven, betrokken we ook in 2025 diverse jongeren bij onze werking. Dat was het meest zichtbaar bij ons talentontwikkelingsproject **De Mediakaravaan** dat in 2025 aan zijn derde editie toe was. Het project ontstond als antwoord op de vraag van de Vlaamse overheid om de samenwerking tussen Ons Erfdeel, De Brakke Grond en deBuren te versterken.

De Mediakaravaan bestaat uit een **ploeg van Vlaamse en Nederlandse jongeren met ambitie in de cultuurjournalistiek**. Tijdens workshops en onder professionele begeleiding leren ze recensies en essays schrijven en podcasts produceren. Daarna brengen ze hun kennis in de praktijk op culturele festivals in de Lage Landen die de Vlaams-Nederlandse samenwerking dienen. De deelnemers werken zowel alleen als in Vlaams-Nederlandse duo's.

³ Ons Erfdeel werkt al jaren samen met tientallen organisaties in duurzame partnerschappen. Niet alleen met scholen, maar ook met overheden, media, cultuurorganisaties, uitgeverijen etc. Zie pagina 66 voor een volledig overzicht van alle samenwerkingen in 2025.

Foto 7 Vijf van de zes jonge geselecteerden van De Mediakaravaan 2025

De **zes jonge makers** van 2025 waren Femke van de Griendt, Joachim Hoste, Nadia Shutova, Sien Coolsaet, Thijs Lindhout en Vera van der Heijden.

Ze kregen **workshops cultuurkritiek, verslaggeving en podcast** van theatercritica Evelyne Coussens, podcastmaker/docent Pieter Blomme en cultuurjournaliste Anne Louïse van den Dool.

Daarna trokken zij met laptop en micro naar het **TheaterFestival** in Gent (3 t.e.m. 13 september) en ontdekkingsfestival **Explore the North** in Leeuwarden (21 t.e.m. 23 november), dat inzet op samenwerking met Vlaanderen en op de kruisbestuiving van literatuur met theater, muziek en alles daartussenin. Pieter Coupé, eindredacteur van *de lage landen*, begeleidde hen ter plaatse. Ook de mensen die workshops gaven, waren op de festivals aanwezig voor inhoudelijke ondersteuning. Na de evenementen begeleidde zij de karavanisten tijdens intensieve feedbacksessies over hun teksten en podcasts.

Foto 8 De jonge makers van De Mediakaravaan aan het werk tijdens één van de workshops op het Theaterfestival in Gent.

De Mediakaravaan leverde **zes recensies, vijf essays en vijf podcasts** op Net als na de editie 2024 stroomden ook dit jaar verschillende deelnemers door naar de reguliere werking van *de lage landen*: inmiddels verschenen er al nieuwe stukken van ex-Mediakaravaan-deelnemers en staan er verhalen op de planning. Dat **deelnemers volwaardige medewerkers** worden is de ultieme bekroning.

Wegens een gebrek aan middelen en personele capaciteit zal De Mediakaravaan in 2026 helaas niet op pad kunnen gaan. Een **doorstart in 2027** lijkt meer dan wenselijk, gezien de duurzame aard van dit talentontwikkelingsproject dat de permante vernieuwing van onze organisatie verder aanvuurt. Na drie edities blijken de naam en faam van De Mediakaravaan al te zijn doorgedrongen in het cultuurveld: festivals en organisaties uit Vlaanderen en Nederland benaderen ons geregeld voor toekomstige samenwerkingen.

De Mediakaravaan is een **mooi staaltje van samenwerking tussen Vlaams-Nederlandse partnerorganisaties**. Zo konden we aan de ene kant rekenen op logistieke steun van de Brakke Grond voor de organisatie van een workshopdag in Amsterdam, en hadden we aan de andere kant bijzondere aandacht voor inhoudelijke initiatieven van De Brakke Grond en deBuren tijdens de twee festivals. Denk daarbij aan de debatten onder de noemer #LageLandenLiefde (de Brakke Grond) en de presentaties van de schrijfresidenten en het project De Verwonderkamer (deBuren).

Ook met de organisaties waar we te gast waren (het TheaterFestival en Explore the North) was de **samenwerking hartelijk, intens en vruchtbaar**: zo deelden we elkaars communicatie over de festivals, werkten we in een gezamenlijke redactieruimte en stonden onze workshops in de aanloop naar het TheaterFestival ook open voor de eigen jongerenredactie van het festival.

Ons Erfdeel biedt jong talent ook kansen via **samenwerkingen met scholen**. *les plats pays* werkte opnieuw samen met **UMons, ULille, ULiège en UGent**. Taalstudenten (specialisatie Nederlands en Engels naar Frans) vertaalden artikelen en reeksen voor de website.

the low countries ging aan de slag met professoren en studenten Dutch Studies van **University of Sheffield** en **University College London**. We publiceerden hun artikel en fragmentvertaling van de novelle *Boto Banja* van de Surinaams-Nederlandse schrijver Raoul de Jong.

Foto 9 Professoren en studenten van University of Sheffield en University College London vertaalden werk van Raoul de Jong en konden hun ervaringen publiceren op *the low countries*.

We gaven **jong en divers talent** ook een stem door erover te schrijven, door jonge auteurs en vertalers aan te trekken, hen publicatiekansen en waardevolle feedback te geven.

Zo gingen we in 2025 een samenwerking aan met de Taalunie. Als partner van hun schrijfwedstrijd voor jong talent publiceerde *de lage landen* de teksten van de twee winnaars: Lien Van de Water en Vanessa Johanna Matijas. Het Vlaams-Duitse duo nam ook deel aan ons gesprek over de schoonheid van het Nederlands op ons Taalfeest in Utrecht.

Foto 10 De jonge winnaars van de Taalunie-schrijfwedstrijd zagen hun winnende teksten verschijnen op de site van de lage landen en Jong Neerlandistiek.

Enkele cijfers om onze verjongingskuur te duiden: circa de **helft van de 64 nieuwe auteurs** die in 2025 voor *de lage landen* schreven, is **jonger dan 35**. Een **zesde** heeft een **diverse achtergrond**. Zo trokken we dichter Myriem El-Kaddouri aan als vast lid van de redactieraad literatuur

Daarnaast nodigden we **talent van uiteenlopende achtergronden** uit op de podia van onze activiteiten. De Belgisch-Congolese schrijfster Tuly Salumu was één van de gesprekspartners op ons literatuurdebat tijdens boekenfestival FAAR in Oostende. Op het Taalfeest in Utrecht verwelkomden we als spreker oa. Luis Miguel Rojas-Berscia, Khalid Mourigh, Christina Flick, Greg Shapiro, Olga Amagliani en Kelia Kaniki Masengo.

De aandacht voor jong en/of divers talent is veel groter dan in 2024. Die koerswijziging zullen we in 2026 doorzetten.

Foto 11 De Belgisch-Congolese schrijfster Tuly Salumu op het FAAR-festival in Oostende.

Een nieuwe bestseller

Foto 12 De cover van het herwerkte 'Spraaakmakend Nederlands'.

In 2025 brachten we een geactualiseerde versie uit van *Spraaakmakend Nederlands*.

De bekende taalkundige, auteur en theatermaker Wim Daniëls beschrijft in dit boek de intrigerende **geschiedenis van het Nederlands**, van “Hebban olla vogala” tot artificiële intelligentie. Op een toegankelijke en levendige manier vertelt hij hoe de taal zich ontwikkelde onder invloed van maatschappelijke, politieke en culturele veranderingen. Want een taal staat nooit stil, ze krijgt prikkels, grote en kleine, van overal en continu. Een taal leeft, een taal beweegt. Maar hoe ziet de toekomst van het Nederlands eruit? Zal de taal blijven bestaan? De auteur waagt zich aan een voorspelling.

Deze **derde herziene druk** werd in een modern jasje gestoken, met een frisse vormgeving, verlucht met tekeningen. Met succes, want het boek wordt gretig gekocht. *De Standaard* riep *Spraaakmakend Nederlands*

zelfs uit tot **één van de vijf beste taalboeken** van 2025.

Spraaakmakend Nederlands werd voorgesteld met een gesprek over taalvariatie op het Taalunie-evenement Nederlands Centraal in Rotterdam en op ons Taalfeest in Utrecht tijdens een geanimeerde babbel met Wim Daniëls.

Foto 13 Vermelding van 'Spraaakmakend Nederlands' als één van de vijf beste taalboeken van 2025 (*Standaard der Letteren*)

Tijdschrift de lage landen

Tijdschrift *de lage landen* is het vlaggenschip van onze organisatie. In 2025 publiceerden we opnieuw **vier nummers van elk bijna tweehonderd bladzijden**, boordevol duurzame verhalen, met voorin telkens **een themadossier**. In dat uitgelichte deel brachten we een tiental stukken waarin we het thema vanuit **verschillende invalshoeken** belichtten.

Met **geschiedenis, taal en literatuur** kan *de lage landen* zich het meest onderscheiden binnen de Vlaams-Nederlandse samenwerking en in het tijdschriftenlandschap. Deze thema's blijken ook bij de lezers van onze website heel populair, zo tonen de bereikcijfers aan. Daarom hebben we over elk van deze drie thema's **een uitgelicht dossier** gebracht: filantropie, dialecten en autobiografische literatuur (meer toelichting verderop).

Elk themadossier wordt op de cover gevisualiseerd met een **illustratie van Stijn Felix**. Hij laat zich telkens inspireren door de artikelen en beelden in het nummer, en door kunstwerken. Zo presenteren we onze thema's op een aantrekkelijke, heldere manier.

Naast een uitgelicht dossier brengen we in elk nummer verhalen in vijf vaste rubrieken: **kunst, taal, geschiedenis, literatuur en samenleving**.

Alle stukken in de categorie samenleving waren **VL↔NL-verhalen** over de (ontbrekende) samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland. Maar ook in de andere rubrieken werd de relatie Vlaanderen-Nederland tegen het licht gehouden. In totaal verschenen in *de lage landen* jaargang 2025 zestien van zulke stukken, tegenover negen in het jaar voordien.

Elke editie van *de lage landen* biedt bovendien een waaier aan **verschillende tekstgenres**: editoriaal, interviews, essays, recensies, columns en achtergrondverhalen. Bij de meer uitgebreide dossiers, zoals dialecten en filantropie, voorzien we tussen de langere teksten korte rustpunten van één pagina, bijvoorbeeld portretten van dialectsprekers of voorbeelden van vernieuwende filantropische initiatieven.

Dit waren de themanummers in 2025:

de lage landen 1 – Schrijver voor de spiegel

Foto 14 Cover van themanummer *Schrijver voor de spiegel*

omgaan met hun industriële erfgoed; de boeken van jeugdacteur Marit Törnqvist; het werk van stripauteur Michaël Olbrechts...

Autobiografisch schrijven is populairder dan ooit. In dit nummer ontdek je hoe dat komt. Er is een interview met auteurs Adriaan van Dis en Tuly Salumu over wie dat nu eigenlijk is, die ik. Schrijfster Emy Koopman onderzoekt het prestige van autobiografische literatuur: mogen alleen mannen naar hun navel staren? Auteur en *de lage landen*-columnist Thomas Heerma van Voss laat zien waarom elke schrijver die over zijn eigen leven schrijft een soort dubbelagent is. Journaliste Marloes de Moor bezoekt dagboekarchieven en stelt vast dat je intieme schrijfsels meer historische waarde hebben dan je denkt. En auteur Anne van den Dool waarschuwt voor schrijven over jezelf als vorm van therapie: zeker, het helpt. Maar het kan ook nieuwe problemen opleveren.

Naast het literaturofficeel bevat dit nummer artikelen over: waarom België de bevrijding niet viert; waarom Nederlands voor nieuwkomers meer aandacht verdient; een interview met Taalunie-baas Gunther Van Neste; hoe Vlaanderen en Nederland

de lage landen 2 – Jouw dialect leeft

Foto 15 Cover van themadossier 'Jouw dialect leeft'

In dit nummer brengen we de verscheidenheid van ons taallandschap in kaart met een uitgebreid themadossier over dialecten. Want vandaag zien we een hernieuwde belangstelling voor de vele regionale varianten van het Nederlands: overal vind je initiatieven die een streektaal promoten, ook jongeren omarmen zonder schaamte lokale woorden en uitdrukkingen. En steeds meer plaatselijke dialecten genieten nationale populariteit, onder meer in veelbekeken televisieseries.

Naast het dialectdossier gaat het in dit nummer ook over: kunstroven in Nederland en België; dertig jaar cultureel verdrag Vlaanderen-Nederland; de NS en NMBS in de Tweede Wereldoorlog; kolonialisme in geschiedenislessen; sociale media en klassieke kunst; de oeuvres van Louise Fresco en Leo Pleysier...

de lage landen 3 – Switi Sranan

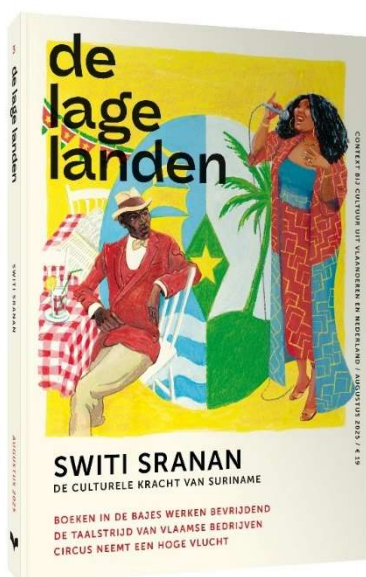

Foto 16 Cover van themadossier 'Switi Sranan'

Bij de vijftigste verjaardag van de Surinaamse onafhankelijkheid zoomen we in op de creatieve kruisbestuiving tussen Suriname en Nederland. Ze hebben elkaars culturele landschap diepgaand veranderd. In dit nummer lees je verhalen die deze dialoog illustreren – zonder het beladen verleden te verdoezelen. Met artikelen van Surinaamse auteurs als Kathleen Ferrier, Audry Wajwakana, Stefanie Parisius-Sewotaroeno en Jade Yorks, over koloniale schuld, economische (on)afhankelijkheid, vergeten Surinaamse stemmen en meertaligheid.

Behalve het Suriname-dossier vind je in dit nummer ook artikelen over: de circussector in Nederland en Vlaanderen; hoe literatuur kan helpen bij detentie; hoe het Nederlands de voertaal werd in Vlaamse bedrijven; het oeuvre van auteur Bibi Dumon Tak...

de lage landen 4 – Iedereen filantroop

Foto 17 Cover van themadossier 'Iedereen filantroop'

Vrijwillige inzet voor het algemeen belang heeft diepe wortels in de Lage Landen. Met ons themadossier 'Iedereen filantroop' duiken we in die geschiedenis en zoeken we tegelijk de verbinding met het heden én de toekomst. Met verhalen over barmhartigheid en caritas en kansspelen in de middeleeuwen en de vroegmoderne tijd, empathie als burgerplicht in de achttiende eeuw, de link tussen filantropie en de vrouwenemancipatie, de liefdadigheid in de diaspora van migranten in de Lage Landen en nog veel meer.

Naast het filantropiedossier ontdek je verhalen over: stadsdichterschap in Vlaanderen en Nederland; het Nederlands van Vlaamse migranten in de Verenigde Staten; de samenwerking tussen Literatuur Vlaanderen en het Nederlands Letterenfonds; het belang van internationaal cultuurbeleid; hoe Vlaanderen en Nederland het vrije woord beschermen; Vlaams-Nederlandse samenwerking in de audiovisuele industrie...

In 2026 zal *de lage landen* themadossiers brengen over literatuur, geschiedenis én kunst. We zijn tenslotte een culturele organisatie.

Nauw contact met de lezer⁴

Onze verhalen komen pas echt tot leven wanneer we ze ook persoonlijk aan onze lezers kunnen vertellen. Drie van de vier themanummers van *de lage landen* werden daarom gepresenteerd tijdens evenementen met een sterk inhoudelijk programma. De zalen waren telkens uitverkocht.

- 8 maart – lancering themanummer ‘Schrijver voor de spiegel’: panelgesprek over het ‘ik’ in de literatuur op het boekenfestival FAAR in Oostende. Heleen Debruyne modereerde het gesprek met auteurs Thomas Heerma van Voss, Tuly Salumu en Maurits de Bruijn.

Foto 18 Een volle Panorama-zaal in De Grote Post voor ons evenement over het ego in de literatuur met schrijvers Heleen Debruyne, Tuly Salumu, Maurits de Bruijn en Thomas Heerma van Voss.

- 26 augustus – lancering themanummer ‘Jouw dialect leeft’: gespreksavond ‘Ook dialecten zijn een vorm van meertaligheid’ tijdens het wereldcongres van de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek bij deBuren in Brussel. Hoofdredacteur Tom Christiaens modereerde het gesprek met neerlandici Truus De Wilde, Steven Delarue, Gunther De Vogelaer en Marie Rickert. Harold K speelde muziek in het Limburgs dialect.

⁴ Een overzicht van al onze evenementen in 2025 lees je op pagina 49.

- 18 september – lancering themanummer ‘Switi Sranan’: avondvullend programma over ‘De culturele kracht van Suriname’ in het Bijlmer Parktheater in Amsterdam.

Samenwerking met diverse partners⁵

In 2025 werkte *de lage landen* voor alle nummers inhoudelijk, financieel en promotioneel samen met uiteenlopende organisaties. De nummers met de themadossiers ‘Schrijver voor de spiegel’ en ‘Jouw dialect leeft’ werden allebei gepresenteerd in samenwerking met deBuren en een derde partner. Voor het literatuurnummer was dat boekenfestival FAAR in Oostende, voor het dialectnummer de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek.

Het Suriname-nummer kwam er met financiële steun van het Cultuurfonds (R.O. van Gennep Fonds), Matchingfonds Internationale Erfgoedsamenwerking (Dutch Culture), UK Research and Innovation, en werd gepresenteerd bij en in samenwerking met het Bijlmer Parktheater. Het filantropienummer kwam tot stand met ondersteuning van de Koning Boudewijnstichting.

Met het oog op nieuwe of vernieuwde structurele samenwerkingen onderhield de redactie van *de lage landen* in 2025 contacten met heel wat organisaties. Een selectie.

IVN / VAKTAAL

Zo zijn er grootse plannen met de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek (IVN). Met haar tijdschrift *VakTaal* houdt de IVN internationale neerlandici op de hoogte van alles wat er in hun vakgebied gebeurt, zowel op het vlak van letterkunde als van taalkunde en culturele studies.

Vanaf 2026 zal *VakTaal* voor de eerste keer verschijnen als **een katern in het tijdschrift *de lage landen***. Die samenwerking komt er vanuit de overtuiging dat we zowel een inhoudelijke focus als een doelpubliek delen. Bovendien vinden we het bij Ons Erfdeel onze taak om academische kennis op een toegankelijke manier te vertalen naar het brede publiek.

FIXDIT

In 2026 zal het **uitgelichte themadossier** in het eerste nummer van *de lage landen* gewijd zijn aan **vroegmoderne vrouwelijke schrijvers**, naar aanleiding van de podcastreeks ‘Historische Klassiekers’ die literair collectief Fixdit hierover realiseert.

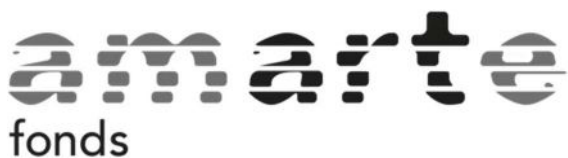

Sinds het voorjaar van 2025 werken Ons Erfdeel en Fixdit aan dit dossier met als doel deze vaak verzwegen en weggeschreven auteurs de erkenning te geven die zij verdienen, en zo een vollediger beeld te krijgen van ons verleden en de literaire canon bij te sturen.

⁵ Een overzicht van alle samenwerkingen en partnerschappen is te lezen op pagina 66.

AMARTE FONDS

Het Amarte Fonds is opgericht door particulieren die talentontwikkeling in kunst en cultuur stimuleren met financiële steun en begeleiding. Vanaf 2026 kunnen ook Vlaamse auteurs en kunstenaars aanvragen indienen.

In 2026 reikt Amarte voor de tweede keer zijn literatuurprijs uit. Daarnaast krijgt een veelbelovend literatuurcriticus de kans **een essay over het winnende boek te publiceren in een toonaangevend tijdschrift**. Met *de lage landen* zijn gesprekken gestart over een langdurige samenwerking rond talentontwikkeling en literaire essayistiek.

KNAW – HUMANITIES CLUSTER

Binnen de Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschap vormen het Huygens Instituut, het Meertens Instituut en het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis samen het Humanities Cluster. Zij doen onderzoek naar respectievelijk Nederlandse geschiedenis en cultuur, taal en cultuur in en rond Nederland, en wereldwijde sociale geschiedenis.

Deze domeinen sluiten nauw aan bij die van Ons Erfdeel. Dankzij hun gedeelde focus en internationale reputatie zijn het natuurlijke partners. Er wordt gewerkt aan **inhoudelijke bijdragen** van het Humanities Cluster aan het tijdschrift *de lage landen* en de bijbehorende websites. In 2026 verscheen al een eerste artikel; verdere samenwerking wordt onderzocht.

VONK & ZONEN

Literair productiehuis Vonk & Zonen organiseert vanaf 2027 **Polyphone, een nieuw interdisciplinair festival** waar spoken word, muziek, poëzie, geluidscompositie, performance en reflectie elkaar bestuiven. Het festival vertrekt vanuit de overtuiging dat literatuur vandaag niet langer uitsluitend op de pagina plaatsvindt, maar ook leeft via stem, klank en performance.

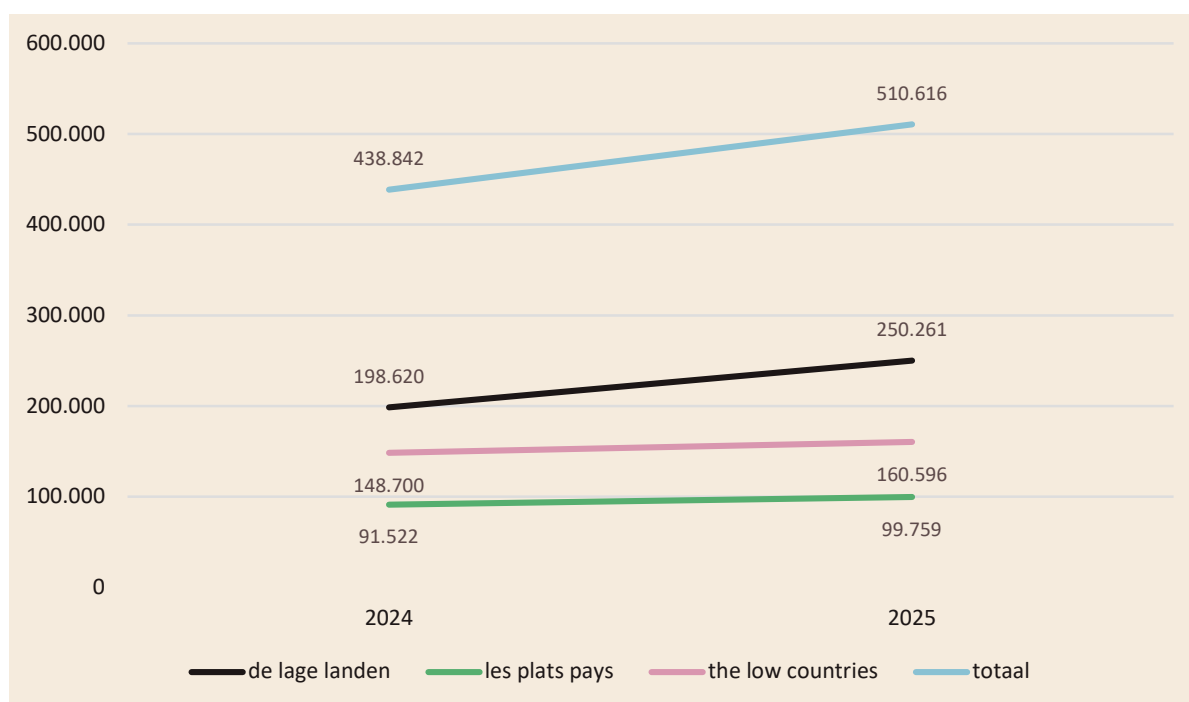
de lage landen komt in beeld als een **inhoudelijke mediapartner** die mee nadenkt over hoe deze verschuiving binnen woordkunst ook redactioneel kan worden opgepikt: via essays, gesprekken, contextuele stukken of een thematische reflectie rond interdisciplinariteit en meerstemmigheid in de literatuur vandaag.

Bereik websites de lage landen, les plats pays en the low countries

Opnieuw meer lezers

Nooit eerder bereikte Ons Erfdeel zoveel mensen met haar Nederlandstalige, Franstalige en Engelstalige verhalen. **Voor het vijfde jaar op rij stegen onze bezoekerscijfers.** De ambitie om een kwart meer lezers te bereiken dan aan het eind van de vorige beheersovereenkomst (2021) is hiermee ruimschoots bereikt.

Grafiek 1 Percentuele evolutie lezersaantallen per website

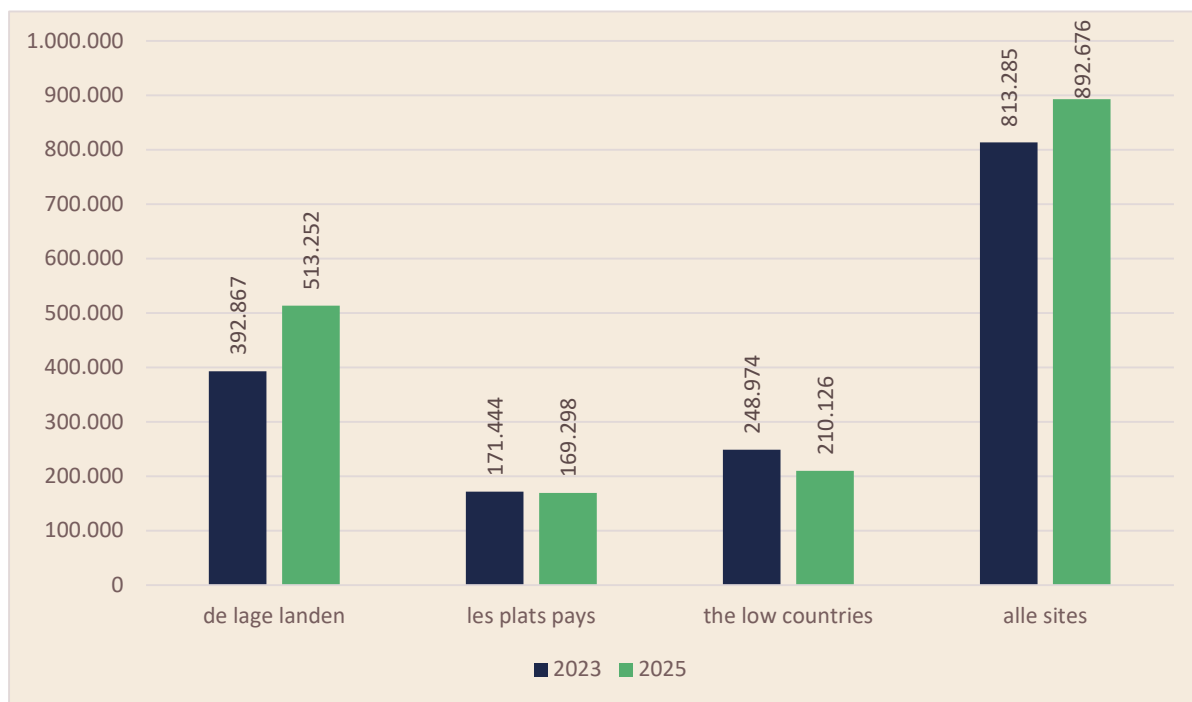
lezers	2024	2025	Evol. '24-' '25	Evol. '21-' '25
de lage landen	198.620	250.261	+26%	+117%
les plats pays	91.522	99.759	+9%	+173%
the low countries	148.700	160.596	+8%	+89%
totaal	438.842	510.616	+16%	+116%

Tabel 1 Evolutie lezersaantallen per website

In 2025 bezochten **ruim een half miljoen** mensen onze websites, een **stijging van 16%** ten opzichte van 2024 en **zelfs 116%** meer dan in 2021, het begin van de beheerovereenkomst. Bij *de lage landen* nam het

aantal bezoekers spectaculair toe met bijna een derde. Bij *les plats pays* en *the low countries* steeg het lezersbereik iets minder hard. De Engelstalige website herstelde zich na een lichte terugval in 2024.

Grafiek 1 Evolutie paginaweergaves per website

Gelezen artikelen	2024	2025	Evol. '24-'25	Evol. '21-'25
de lage landen	392.867	513.252	+31%	+72%
les plats pays	171.444	169.298	-1%	+82%
the low countries	248.974	210.126	-16%	+52%
totaal	813.285	892.676	+10%	+69%

Tabel 2 Percentuele evolutie paginaweergaves per website

In 2024 kozen we voor een redactionele strategie van **minder artikelen publiceren, maar beter presteren en gericht verspreiden**. Die strategie zetten we verder in 2025. Ze wierp ten dele vruchten af. Met **19% minder artikelen** bereikten we zelfs **16% méér lezers** en **10% méér gelezen artikelen** dan in 2024. De stijging van lezers en gelezen artikelen is bijna volledig te danken aan *de lage landen*, want bij *les plats pays* en *the low countries* groeiden de lezers minder sterk, terwijl het aantal gelezen artikelen er ook daalt.

Dat er veel minder artikelen werden gelezen op *the low countries* is wellicht het gevolg van de minder intense verspreiding van de verhalen op de sociale media. De eindredacteur van de Engelstalige website is

ook algemeen hoofdredacteur van alle publicaties van Ons Erfdeel. Door de voorbereidingen en nazorg van de visitatiecommissie had hij minder tijd vrij voor de promotie van *the low countries*.

Voor *les plats pays* was 2025 het eerste jaar zonder *Septentrion*, ons Franstalige tijdschrift dat eind 2024 ophield te bestaan. Daardoor verminderde de toevoer van artikelen naar de website, maar in tegenstelling tot wat werd gevreesd leidde dit niet tot een daling van het aantal Franstalige websitebezoekers en bleef het aantal gelezen artikelen min of meer gelijk.

De groei van ons lezerspubliek is vooral te danken aan **de nieuwe websites** die in september 2024 werden gelanceerd. De **gebruiksvriendelijkheid en leeservaring** zijn veel verbeterd. Lezers reageren dat ze navigeren op *de lage landen*, *the low countries* en *les plats pays* eenvoudiger, sneller en overzichtelijker vinden. Ze waarderen de aantrekkelijke, rustige visuele stijl. Een grote stap vooruit is ook de **Userway-applicatie** die de sites toegankelijker maken voor mensen met een beperking: slechtzienden, dyslectici en mensen met epilepsie of ADHD.

Maar ook andere factoren kunnen het stijgend aantal lezers en gelezen artikelen verklaren:

- Meer aandacht voor **pakkende titels, aansprekende intro's en aantrekkelijke foto's**
- **Meer persoonlijke tone-of-voice en grotere zichtbaarheid van redacteurs** (via portrettekening) in editoriaalen, nieuwsbrieven en op sociale media
- Anderstalige artikelen – met uitzondering van de archieven – zijn **gratis toegankelijk** (sinds november 2024)
- Sterkere focus op **nazorg, promotie en verspreiding** van elk artikel via eigen en andere **niewsbrieven** en **sociale mediakanalen** (Facebook, Instagram, LinkedIn, Threads en – sinds 2025 – Bluesky i.p.v. X), niet alleen met statische tekst en foto's, maar ook **met beeldcollages en reels**
- **Samenwerking met andere media, scholen en organisaties** met een groot bereik en achterban, bijvoorbeeld onze vertaalprojecten met studenten van Franstalige en Engelstalige opleidingen
- Regelmatig boosten van artikelen met **betaalde online-advertenties**
- Grotere **zichtbaarheid en free publicity** in populaire media

We analyseren ons websiteverkeer continu via Google Analytics en Facebook en Instagram Insights. Zo krijgen we een goed beeld van de **populairste thema's en verhalen**.

de lage landen	les plats pays	the low countries
Literatuur	De Franse Nederlanden	Geschiedenis
Geschiedenis	Geschiedenis	Kunst
Kunst	Literatuur	Literatuur
Taal	Taal	Taal
VL↔NL	Kunst	Podcast
	Samenleving	Samenleving

Tabel 3 Rangschikking populairste kennisdomeinen per website op basis van de meest bezochte overzichtspagina's.

Bij *de lage landen* wordt voor het tweede jaar op rij de overzichtspagina met verhalen over **literatuur** het meest bezocht, gevolgd door de webpagina's **geschiedenis** en **kunst**. De keuze om meer te investeren in verhalen over **taal** leidde ertoe dat het thema in vergelijking met 2024 steeg van een vijfde naar vierde plaats. De pagina met artikelen over de culturele samenwerking (of het gebrek eraan) tussen Vlaanderen en Nederland werd het minst aangeklikt.

Foto 19 Het bericht over het artikel 'Dialecten houden niet van grenzen' werd breed gedeeld en becommentarieerd op Facebook.

Toch moeten we voorzichtig zijn bij de interpretatie van deze rangschikking. Dat een overzichtspagina van een thema minder vaak wordt bezocht, betekent niet automatisch dat de afzonderlijke artikelen binnen dat thema minder goed worden gelezen.

Zo staat VL↔NL bij *de lage landen* helemaal onderaan, terwijl sommige verhalen over de Vlaams-Nederlandse samenwerking wel bij de top twintig van meest gelezen artikelen horen.

Bovendien liggen de leescijfers van alle thema's dicht bij elkaar, met uitzondering van literatuur en geschiedenis die een grote voorsprong hebben op taal, kunst en VL↔NL.

de lage landen	les plats pays	the low countries
Literatuur	Geschiedenis	Geschiedenis
Geschiedenis	DFN	Taal
Kunst	Taal	Samenleving

Tabel 4 Rangschikking populairste kennisdomeinen per website op basis van de 25 meest gelezen verhalen.

Diezelfde tendens zien we terug op de anderstalige sites.

De Franstalige lezer van *les plats pays* houdt van verhalen die **meerdere thema's combineren**. Die leest hij op de website vooral in de menubalk onder het label van de **Franse Nederlanden**, waar we verhalen brengen over het noorden van Frankrijk en de relaties van die streek met het Nederlandse taalgebied. In absolute cijfers genereren artikelen over **de taal en geschiedenis** van de Franse Nederlanden het meeste webverkeer. Opvallend is dat deze thema's in 2025 veel populairder zijn geworden dan artikelen over **kunst en samenleving**.

Het stijgend succes van taalkundige en historische verhalen is ook het gevolg van de inspanningen die geleverd zijn om meer artikelen en reeksen rond deze thema's aan te bieden. Dan denken we aan de historische reeks 'Eternelle Amsterdam' in het kader van de 750ste verjaardag van de Nederlandse hoofdstad en de taalreeksen 'Comment le dit-on en néerlandais?', 'Les dialectes vivent, vive les dialectes' en de videoreeks 'Croisement/Kruispunt: Le néerlandais dans le nord de la France'.

Kijken we bij *the low countries* naar de populairste themapagina's, dan staan **geschiedenis, (oude) kunst en literatuur** net als in 2024 bovenaan, met **(historische) podcasts, taal** en – ook hier – **samenleving** als hekkensluiter. **Literatuur** heeft de derde plaats overgenomen van **taal**, terwijl taalverhalen wel bij de meest gelezen artikels horen.

Opvallend: artikelen over **maatschappelijke thema's** worden op al onze websites het minst gelezen. Bij *de lage landen* worden die thema's meer gelezen wanneer ze verband houden met de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland. Daarom hebben we in 2024 beslist om samenleving als apart thema uit de menubalk te schrappen en maatschappelijke verhalen onder te brengen in de rubriek VL↔NL. Dat bleek ook in 2025 een goede keuze: heel wat verhalen in die rubriek behoren tot de best gelezen stukken.

Bij de anderstalige lezers slaan maatschappelijke verhalen alleen aan als ze **iets unieks over de Lage Landen vertellen** dat in de rest van de wereld minder voorkomt.

Tot slot: onderwerpen die in de **actualiteit** staan (literaire prijzen, overlijdens) of **discussie uitlokken** (kunstmatige intelligentie, standaardtaal versus dialecten) hebben steevast een positieve impact op de leescijfers.

Zo werd het artikel 'Dialecten houden niet van grenzen' ruim duizend keer gelezen op de website van *de lage landen*, en op Facebook veroorzaakte het deining met ruim 34.000 weergaven en 107 inhoudelijke reacties. Ook een opiniestuk van taalkundige Marc van Oostendorp kreeg op Facebook veel zichtbaarheid.

Lagere kijk- en luistercijfers^{6,7}

We maakten **86 video's** in 2025 – meer dan **dubbel zoveel** als in 2024.

We produceerden voor het eerst **veel reels voor de sociale mediakanalen** van *de lage landen*. Dat zijn geen volwaardige reportages, maar korte filmpjes waarmee we in één klap veel mensen bereikten: bijna 44.000 kijkers.

En toch **daalden de totale kijkcijfers** voor onze drie titels vorig jaar met een kwart. Dat heeft dan weer te maken met het feit dat we weinig grote videoproducties hadden – zoals eerder vermeld is dit het gevolg van besparingen. Normaal werken we voor videoreeksen samen met ervaren media en bekende organisaties. Door onze naam aan hen te verbinden profiteren we van hun expertise, reputatie en brede promotie- en verspreidingskanalen. Dit vergroot telkens onze zichtbaarheid bij nieuwe doelgroepen en levert hogere kijkcijfers op dan wanneer we de video's alleen zouden maken en promoten.

De videoreeks '**Croisement/Kruispunt**' is de enige nieuwe, eigen productie in 2025. Ze verscheen zowel op *les plats pays* als op *de lage landen*. Het onderwerp Nederlands in Noord-Frankrijk genereerde veel discussie bij onze volgers op sociale media, en ze werd opgepikt door opleidingen neerlandistiek in België, Frankrijk en de Verenigde Staten.

De videoreeks haalde **zevenduizend kijkers**. Dat is minder dan verwacht. Een mogelijke oorzaak is dat ze niet systematisch werd geboost via Facebookadvertenties.

Door gebrek aan tijd en budget werden de ondertitels ook automatisch via YouTube gemaakt en niet zelf vertaald en rechtstreeks in de video 'gebrand'. Daardoor kon de reeks niet rechtstreeks worden opgeladen en gedeeld via andere kanalen, zoals Facebook en Instagram,. Dat zou meer kijkers hebben opgeleverd.

Ondanks de lagere kijkcijfers bij onze websites kunnen we stellen dat de doelstelling uit de beheersovereenkomst – om tegen het einde van de beheersperiode 30 procent meer crossmediale content te produceren – ruim is behaald.

Ook de oren van onze volgers werden verwend in 2025. We produceerden **negentien podcasts** voor ruim tienduizend luisteraars. Dat zijn weliswaar minder podcasts voor 37% minder luisteraars dan in 2024.

Wat geldt voor het bereik van video, geldt ook voor de impact van onze podcasts: de lagere luistercijfers zijn vooral te wijten aan het ontbreken van grote audioproducties.

Onze **succesvolste podcast** blijft 'De Eerste Keer'. De reeks was populairder dan ooit: het aantal luisteraars op Spotify **steeg met 47% procent** ten opzichte van 2024. Luisteraars luisterden samen ruim dertig uur méér naar de gesprekken met literaire debutanten dan in 2024.

⁶ Een volledig overzicht van video's en podcasts in 2025 is te lezen op pagina 63.

⁷ In de cijfers zijn alleen eigen (co)producties meegerekend, geen doorplaatsingen. We tellen op Facebook alleen de weergavecijfers en niet de bereikcijfers. Dat betekent dat we alleen die mensen in rekening brengen die meer dan drie seconden, dus bewust, naar een filmpje kijken. Niet zij die de video alleen op hun tijdslijn zien passeren zonder echt te kijken.

Het succes van 'De Eerste Keer'? In 2025 werd het **format aangescherpt**: nagenoeg alle afleveringen waren gewijd aan de shortlistgenomineerden voor de Bronzen Uil, de prijs voor de beste Nederlandstalige debuutroman, waarvan *de lage landen* in 2025 mediapartner was. Waar in de vorige jaargangen twee à drie auteurs tegelijk aanschoven voor afleveringen van krap een uur, ontving host Dirk Vandenberghe in 2025 telkens één auteur, voor een gesprek van niet langer dan 35 minuten.

De afleveringen werden ook **ruimer verspreid**, dankzij een intensievere samenwerking met Bronzen Uil-organisator Willemsfonds. Die deelde elke aflevering op haar Facebook- en Instagram-kanaal.

Foto 20 Elke podcastaflevering van 'De Eerste Keer' over de genomineerden voor De Bronzen Uil werd samen met Willemsfonds op Facebook en Instagram gedeeld, in een duidelijk herkenbare visuele stijl.

Ook de podcasts van De Mediakaravaan werden **gerichter gepromoot** op sociale media: de betrokken partijen (Explore The North-festival, het TheaterFestival, deBuren) werden uitgenodigd als bijdragers van een post.

Foto 21 Een carouselbericht op Instagram over een Mediakaravaan-podcast werd voor een maximaal en gericht bereik samen met deBuren, Explore The North en Pelckmans verspreid.

Opnames van de debatten, panelgesprekken en lezingen die we naar aanleiding van onze themadossiers organiseren, verrijken de website, maar genereren weinig luisteraars. **Gespecialiseerde podcasts**, gemaakt door experts, vinden wel veel gehoor. Zo konden we met slechts twee historische podcasts van The Republic of Amsterdam Radio **6.400 luisteraars bereiken**.

Meer lezers van buiten de Lage Landen

Herkomst lezers	België	Nederland	Andere landen
de lage landen	31%	45%	24%
les plats pays	23%	3%	74%
the low countries	8%	10%	82%
totaal	21%	20%	60%

Tabel 5 Herkomst lezers per website

De websites van Ons Erfdeel vzw hebben een **wereldwijd bereik**. 60% van de lezers woont buiten België en Nederland. Hun aandeel is gegroeid met maar liefst 6% in vergelijking met 2024. Steeds **meer buitenlandse bezoekers** komen zo in contact met de Nederlandse taal en cultuur. Daarmee vervullen we onze **cultuurdiplomatieke missie** meer dan ooit.

Het meest internationale publiek bereikt *the low countries*. Dat is niet verrassend, aangezien wereldwijd meer mensen Engels begrijpen dan Frans of Nederlands.

Landen van herkomst	de lage landen	%	les plats pays	%	the low countries	%
1	Nederland	45,57%	Frankrijk	49,08%	Verenigde Staten	27,65%
2	België	30,90%	België	23,46%	Verenigd Koninkrijk	10,21%
3	Verenigde Staten	4,00%	Verenigde Staten	3,58%	Nederland	9,55%
4	Frankrijk	3,80%	Nederland	2,78%	België	7,69%
5	Verenigd Koninkrijk	1,15%	Canada	1,55%	Canada	3,31%
6	Duitsland	1,14%	Zwitserland	1,14%	Duitsland	2,64%
7	Ierland	0,73%	Duitsland	1,08%	Australië	2,53%
8	Spanje	0,59%	Ierland	0,88%	Frankrijk	1,74%
9	Zweden	0,46%	Spanje	0,64%	Indië	1,34%
10	Italië	0,43%	Zweden	0,53%	Italië	1,26%
	Andere landen	12,23%	Andere landen	15,28%	Andere landen	32,08%

Tabel 6 Herkomst lezers per website

De top vijf van populairste herkomstlanden blijft op al onze websites ongewijzigd.

Bij *de lage landen* kwam het merendeel van de lezers opnieuw uit **Nederland**, op flinke afstand gevolgd door **België**.

De lezers uit de Verenigde Staten en Frankrijk zijn in vergelijking met 2024 verdubbeld en het Verenigd Koninkrijk is opgeklommen van de negende naar de vijfde plaats. Polen en Noorwegen hebben hun plek in de top tien van herkomstlanden moeten afstaan aan Ierland en Italië.

De meeste lezers van *les plats pays* wonen nog altijd in **Frankrijk en België**. Het aantal lezers uit Frankrijk neemt de helft van het webverkeer voor zijn rekening neemt en blijft stabiel. In tegenstelling tot hun Belgische burens: met een daling van 6% in vergelijking met 2024 komen zij minder vaak naar *les plats pays*. Dat kan het gevolg zijn van minder samenwerking met onze Belgische partner *DaarDaar*. Projecten met *DaarDaar* brengen altijd veel Belgische lezers naar onze site.

Opmerkelijk: voor het tweede jaar op rij trekt de Franstalige website veel **meer Amerikaanse lezers** aan dan Nederlandse. Een mogelijke reden is dat er in de Verenigde Staten veel vakgroepen Europese Studies zijn waarin Frans een van de bestudeerde talen is. Ook hier zijn Polen en Noorwegen verdwenen in de top tien van herkomstlanden, deze keer om te ruilen met Zweden en Ierland.

Bij *the low countries* blijven de **Verenigde Staten** de onbetwiste leider, goed voor bijna een derde van alle bezoekers. Reeksen zoals *400 Years of Dutch-American Stories* spelen hierin ongetwijfeld een rol. Bijzonder is wel dat *the low countries* meer lezers uit Nederland en België trekt dan uit de Engelstalige landen Canada en Australië.

Voor het eerst verdwijnt Indonesië uit de top tien van herkomstlanden en komt Italië erbij.

Een opvallende trend op de drie websites is dat het aandeel lezers uit andere landen dan de tien traditioneel populaire herkomstlanden elk jaar blijft groeien.

Genderevenwicht blijft behouden

Sinds de lancering van **Google Analytics 4** in juli 2023 kunnen we vanwege de ingebouwde datadrempels geen gegevens meer verzamelen over de leeftijd en genderidentiteit van de bezoekers van onze websites. Om toch enig inzicht te krijgen in de evolutie van ons publiek, bekijken we de leeftijd en gendergegevens van onze volgers op onze populairste sociale mediakanalen **Facebook** en **Instagram**.

De **Facebookpagina's** van onze drie publicaties worden **iets vaker door mannen bezocht (57,3%)**, onze **Instagrampagina's meer door vrouwen (51,5%)**, met uitzondering van *the low countries*, waar mannen beide kanalen domineren. Toch is het aandeel vrouwelijke bezoekers op al onze sociale media met gemiddeld 1% licht gestegen. Alles welbeschouwd blijft het genderevenwicht bij onze sociale mediavolgers stabiel in vergelijking met vorige jaren.

Wat de leeftijd op onze Facebook- en Instagrampagina betreft, merken we een opvallende verschuiving van het platformgebruik per leeftijd. Zijn de oudere volgers van Ons Erfdeel in 2024 vooral aanwezig op Facebook, nu zijn ze ook zichtbaarder op Instagram. Onze jongere volgers waren al een tijdje overgestapt naar dit meer visueel ingestelde kanaal.

Dat neemt niet weg dat de conclusie ook nu weer is: onze **jongste doelgroep** is te vinden op **Instagram**, onze **oudste volgers op Facebook**.

The low countries trekt nog altijd de jongste lezers, gevolgd door *de lage landen* en *les plats pays*. Al zijn de onderlinge leeftijdsverschillen tussen de websites kleiner geworden in vergelijking met 2024.

Leeftijd lezers	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+
de lage landen	10%	13%	17%	17%	19%	24%
les plats pays	14%	17%	20%	17%	16%	16%
the low countries	21%	20%	18%	15%	13%	13%
Totaal	15%	17%	18%	16%	16%	18%

Tabel 7 Leeftijd lezers per website

Vergelijken we de **verhouding man-vrouw** op Facebook en Instagram met de laatst bekende gendergegevens (2022) van onze websitebezoekers dan is die verhouding **min of meer gelijk**.

Bij de **leeftijdsgroepen** merk je **grotere verschillen**. Minder dan 20% van onze volgers op Facebook en Instagram is jonger dan 35 jaar, terwijl meer dan een derde van onze effectieve lezers wel tot deze groep behoort.

De grootste groep volgers op Facebook en Instagram is tussen de 35 en 54 jaar. De meeste bezoekers van onze websites waren volgens de recentste analytics-cijfers tussen de 35 en 54 jaar en 65-plussers.

Het komt er de volgende jaren op aan extra inspanningen te leveren om ook op sociale media meer jonge volgers aan te trekken. In 2025 zetten we daar al op in op drie manieren:

- De zichtbaarheid vergroten op 'jonge' sociale media, voornamelijk Instagram
- Berichten op sociale media visueel aantrekkelijker maken
- Meer werken met video, zowel voor directe, tijdelijk zichtbare content ('stories') als voor blijvend beschikbare verhalen ('reels')

Op Instagram was *de lage landen* **actiever dan ooit**, met 2,6 procent meer berichten en verhalen dan in 2024. Het aantal weergaven kwam daarmee op 835.000. Het Instagram-profiel van *de lage landen* werd 4.300 keer bezocht, een stijging van liefst 66 procent.

Carrousel met meerdere foto's en citaten, zoals deze over beeldend kunstenaar Joëlle Dubois, werden tot 9.000 keer bekeken – vooral door vrouwen van 25 tot 34 jaar. Nog een voorbeeld: de Instagram-carroussel over Ella Wassenaer werd bijna 6.000 keer bekeken, ook hier vooral door jonge vrouwelijke volgers.

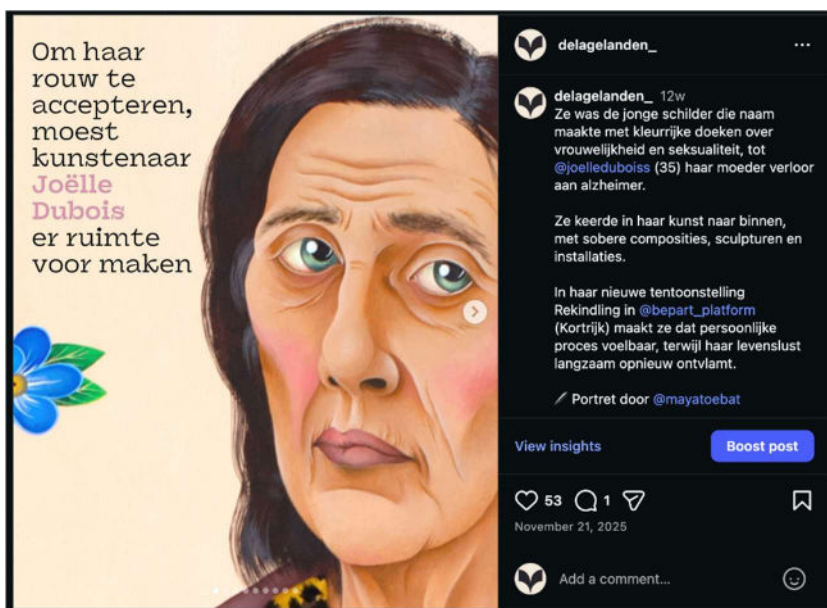

Foto 22 Een carrousselbericht op Instagram over ons portret met beeldend kunstenaar Joëlle Dubois. Het bericht werd ruim gedeeld en geliket door peers van Dubois.

Marketing en Communicatie

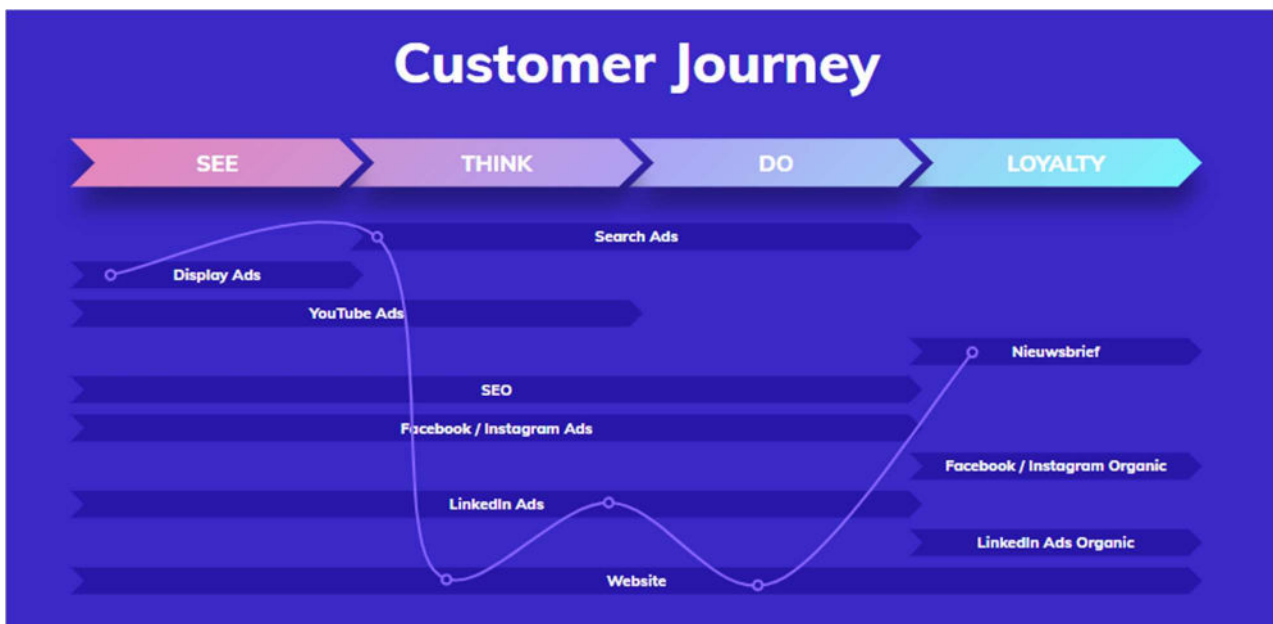
Marketing

2025 laat op vlak van marketing een dubbel beeld zien. Enerzijds werden via onlinecampagnes cruciale stappen gezet in het automatiseren van de groei van ons ledenbestand⁸. Maar anderzijds hadden de aangekondigde besparingen in onze subsidies ook binnen dit departement jammerlijke gevolgen. Er werd binnen de directie geschakeld en besloten om voorzichtigheid aan de dag te leggen met betrekking tot uitgaven. Dit zorgde ervoor dat de campagne jammer genoeg vroegtijdig on hold werd gezet.

Gestructureerde opbouw en uitrol

Verder bouwend op het marketingwerk van 2024 (o.a. de lancering van een volledig nieuwe identiteit en huisstijl en het lanceren van drie compleet vernieuwde websites), werd in 2025 een gericht actieplan geïmplementeerd voor het genereren van nieuwe leden voor *de lage landen* (tijdschrift en online), met focus op zowel Vlaanderen als Nederland. Hiervoor werden social- en Google Ads-campagnes ingericht.

De ‘customer journey’ die binnen deze campagne werd aangehouden valt uit te splitsen in vier opeenvolgende segmenten: see, think, do en loyalty. Voor elk van deze segmenten ontwikkelde Ons Erfdeel, samen met het Nederlandse communicatiebureau Afdeling Online, een specifieke aanpak.

Google Performance Max

De start van de trechter bestaat uit een campagne die binnen de Google-omgeving werd opgezet: Performance Max. Deze alleskunner zorgt voor een omnichannel-strategie die je boodschappen toont

⁸ We spreken niet langer over abonnees, maar over leden. Ons ledenbestand betekent dus het aantal abonnees.

daar waar de potentiële nieuwe abonnee zich bevindt. Zo waren advertenties van Ons Erfdeel in 2025 te zien binnen de zoekresultaten van Google Search, op Youtube, via Google Display en op Google Maps.

SEE-FASE

Voor de see-fase, waar potentiële leden voor het eerst kennismaken met *de lage landen*, werd een wervende video samengesteld die snel onze organisatie voorstelt en de unieke punten van ons aanbod aanhaalt. Zo werden onze pijlers afzonderlijk belicht en kreeg ook ons 360°-uitgeefmodel de nodige aandacht.

Bij deze video-advertenties hoort uiteraard ook een beschrijvende tekst die clicks moet genereren naar een specifieke landingspagina op onze website.

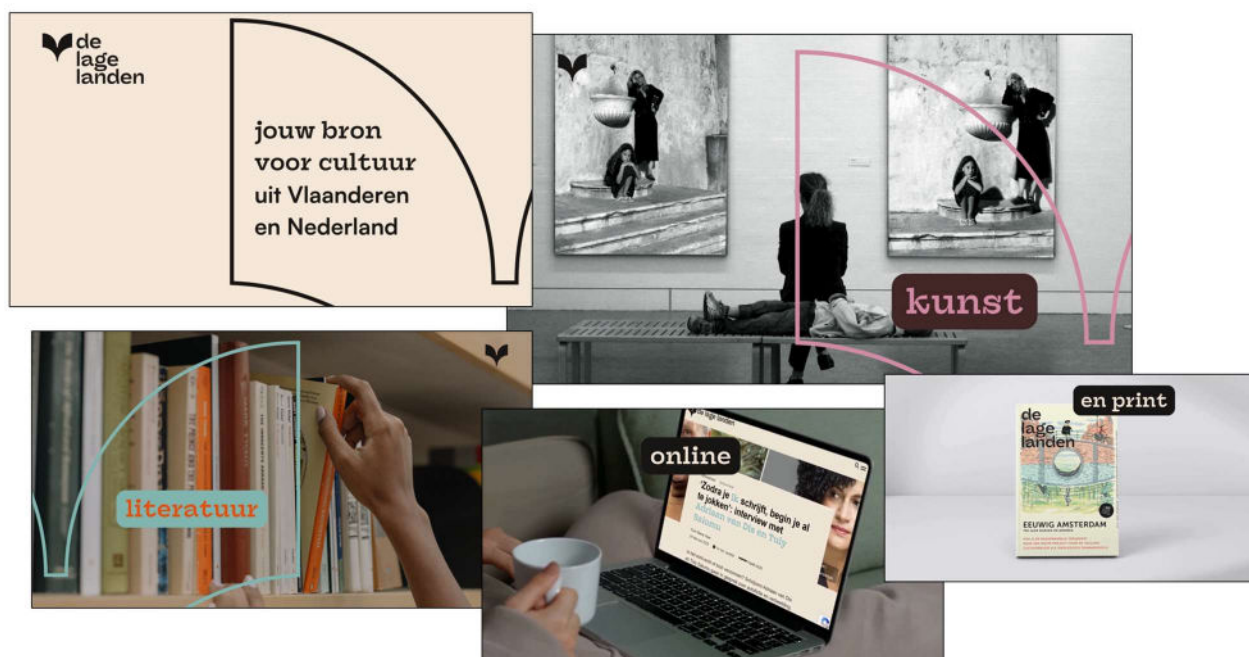

Foto 23 Enkele stills uit de video die voor de Performance Max-campagne werd gemaakt.

THINK-FASE

Vanaf het moment dat mensen een eerste keer kennis hebben gemaakt met *de lage landen*, krijgen ze een periode doelgerichte advertenties te zien die hen verder meenemen in het aanbod van onze organisatie. Deze advertenties werden enerzijds opgebouwd rond algemene informatie voor onze geselecteerde doelgroepen: 35-65 jaren, studenten en leraars/professoren. En anderzijds maakten we hier ook gebruik van quotes van gezaghebbende stemmen uit de culturele wereld. Deze ambassadeurs trekken niet enkel aandacht in de tsunami aan informatie die op social media te zien is, ze spelen bovendien een cruciale rol in het versterken van het imago van betrouwbare degelijkheid van *de lage landen*.

Foto 24 Enkele van de advertenties in de think-fase van onze marketingcampagne.

Foto 25 Quotes van onze ambassadeurs trekken aandacht en positioneren de lage landen als betrouwbare en kwaliteitsvolle organisatie.

DO-FASE

Deze fase krijgt onze doelgroep te zien na de video, de informatieve advertenties en de quotes. De visuele en tekstuele boodschap hier is helder, kort en zonder afleidende elementen. Als de interesse van de nieuwe lead in *de lage landen* is gewekt, zorgen specifieke advertenties in de do-fase ervoor dat men vlot geleid wordt naar de lidmaatschapspagina van onze website. Deze pagina werd specifiek ontworpen om het finale deel van de funnel – het abonneren – zonder drempels te laten verlopen.

Foto 26 Enkele van de advertenties in de do-fase van de campagne. Klikken op deze afbeeldingen leidt naar de landingspagina op de website waar een lidmaatschap kan afgesloten worden.

Communicatie

2025 was een absoluut recordjaar voor het bereik van lezers en volgers. Zo sloopten onze websites niet enkel de kaap van een half miljoen unieke bezoekers, ook de social media en nieuwsbrieven lieten qua bereik een gestage groei optekenen.

- Unieke bezoekers websites: 510.616
- Volgers LinkedIn: 4.000 (+22%)
- Volgers Instagram: 3.570 (+18%)
- Volgers Facebook: 12.300 (+12%)
- Nieuwsbrief-abonnees: 8.867 (+9%)
- Gemiddelde open rate nieuwsbrieven: 42%

Evenementen

Ook in 2025 was Ons Erfdeel alom aanwezig in het Vlaamse, Nederlandse en internationale culturele landschap. Hieronder volgt een sfeerbeeld van enkele hoogtepunten uit een boeiend jaar vol publiekswerking en -werving. Al onze evenementen waren trouwens **uitverkocht**.

Lancering themanummer ‘Schrijver voor de spiegel’ – Non-fictie boekenfestival FAAR (Oostende)⁹

Hoe schrijf je over jezelf en je omgeving zonder dat je gaat censureren? Onder meer daarover gingen Tuly Salumu, Maurits de Bruijn en Thomas Heerma van Voss in gesprek tijdens ons debat over autobiografisch schrijven, op het **non-fictie boekenfestival FAAR** in Oostende. ‘Je kán op een empathische manier eerlijk zijn.’

In het panel:

- Met *Bintje* schreef auteur en journaliste **Tuly Salumu** een debuutroman over een dochter van een Vlaamse moeder en een Congolese vader die opgroeit in een provinciestad in de jaren 1990. Salumu verwerkte ervaringen uit haar eigen jeugd tussen twee culturen.
- **Thomas Heerma van Voss** schreef romans over een auteur met de ziekte van Crohn die een boek schrijft over zijn aandoening (*Condities*, 2020) en over een redacteur van een literair tijdschrift wiens vader ernstig ziek wordt (*Het archief*, 2024). Net als voor zijn *columns bij de lage landen* putte hij voor die titels uit zijn eigen leven.
- Schrijver en journalist **Maurits de Bruijn** studeerde aan een kunstacademie en omschrijft zichzelf als queer. In zijn derde roman *Man maakt stuk* (2024) voert hij een queer kunstenaar op die kritisch is voor de heteronormatieve samenleving. In zijn debuut *Broer* (2012) verwerkte hij de verdwijning van zijn oudere broer. Zijn non-fictiedebuut *Ook mijn Holocaust* (2020) is een familiegeschiedenis en een reisverslag door Israël ineen. En in *Geweten* (april 2025) vraagt hij zich af hoe de dood van zijn Joodse grootouders in Sobibor zich verhoudt tot de massaslachting in Gaza.
- Het panelgesprek werd gemodereerd door auteur en radiopresentator **Heleen Debruyne**.

⁹ Lees het volledig verslag van dit evenement op onze website: [de lage landen Herbeluister ons debat over het ego in de literatuur op FAAR 2025](#)

Lancering themanummer Switi Sranan – Bijmerpark Theater (Amsterdam) & Paramaribo, Indonesië¹⁰

Een keur van sprekers en artiesten belichtte in het Amsterdamse Bijmer Parktheater de **culturele rijkdom van Suriname** en de **wisselwerking tussen Suriname en de Lage Landen**, aan de vooravond van vijftig jaar Surinaamse onafhankelijkheid.

Eigen lof stinkt. Maar we durven het te zeggen omdat zoveel bezoekers het lieten weten: **de avond waarop we in het Bijmer Parktheater ons nummer ‘Switi Sranan’ voorstelden, was er een om van te smullen.** “Cultuur is voor ons geen luxeproduct of vrijblijvend tijdverblijf”, zei hoofdredacteur Tom Christiaens tijdens zijn welkomsttoespraak. “Het helpt ons te begrijpen wie we zijn, waar we vandaan komen en hoe we kunnen samenleven.” Het waren woorden die de sprekers en artiesten die optraden het publiek aan den lijve lieten ervaren.

Op het programma:

- **Lezing van Kathleen Ferrier**, voorzitter van de Nederlandse UNESCO Commissie en dochter van de eerste president van Suriname, over de culturele verhoudingen tussen Suriname en Lage Landen
- **Muziek van zangeres Sarah-Jane**, bekend van haar optredens op onder andere North Sea Jazz, haar deelname aan The Voice of Holland en als winnaar van de Amsterdamse Popprijs. Zij laat zich inspireren door soul, funk en haar Surinaamse roots: de ritmes van kawina en kaseko. Met vriend en medemuzikant Marlon ‘Mr. JetFly’ Francis richtte ze ‘4 The Culture op’, een initiatief om de Surinaamse cultuur en muziek een groter podium te bieden

¹⁰ Lees het volledig verslag van dit evenement op onze website: [de lage landen ‘We zijn onderdeel van de geschiedenis én van de toekomst’: een heerlijke avond over Switi Sranan](#)

- **Spoken word door Tyler Koudijzer**, die te gast was bij diverse literaire podia in Nederland. Met zijn broer Sebastian maakte hij de multimediale voorstelling *De gesuikerde onderneming*, waarin ze op zoek gaan naar hun Surinaams-Javaanse wortels en thema's als migratie, familie en identiteit op een indringende, maar toegankelijke manier in beeld brengen
- **Fragment uit *Anton de Kom, mijn vader***, het veelgeprezen toneelstuk waarin de uit Suriname geadopteerde Doris, "fenomenaar" vertolkt door **Urmie Plein**, worstelt met haar identiteit en het verhaal ontdekt van Anton de Kom, de legendarische Surinaamse verzetsheld die vocht tegen koloniale onderdrukking
- **Panelgesprek tussen Sarah-Jane Wijdenbosch, Urmie Plein en Tyler Koudijzer** over de invloed en positie van Surinaamse en Surinaams-Nederlandse kunstenaars en de Surinaamse cultuur in het Nederlandse culturele landschap

Mochten er nog twijfels zijn of de kleurrijke mozaïek van de Surinaamse cultuur Nederland heeft verrijkt, dan was deze avond het bewijs.¹¹

© Jasmijn de Graaff

¹¹ Het Suriname-dossier is gerealiseerd met steun van het R.O. van Gennepfonds (via het Cultuurfonds), het Matchingfonds Internationale Erfgoedsamenwerking (DutchCulture) en het project Beyond the National Narrative (UK Research and Innovation).

Taalfeest (Utrecht)¹²

Duizend taalliefhebbers uit Nederland en Vlaanderen kwamen dit jaar samen in **TivoliVredenburg in Utrecht** voor ons Taalfeest: een bruisende dag vol optredens, lezingen, interviews en debatten over taal. Hoe drukken we **gevoelens** uit in taal? Hebben woorden een gevoelswaarde? Wat is het verband tussen taal en emoties? Goeie vragen, waarop welluidende antwoorden weerklonken tijdens ons tweede Taalfeest, dat in het slotweekend van de Week van het Nederlands plaatsvond in Utrecht.

Enkele hoogtepunten uit het programma:

- Taalkundige **Kristel Doreleijers** opende de debatten met een lezing over de trends en taalliefde die ze in haar onderzoek terugvindt bij die taalgebruikers.
- Humor, spel en creativiteit doen de taal bruisen, weet taalwetenschapper **Bert Oben**. Hij kwam vertellen hoe hij met blocnote in de hand en glimlach op het gezicht gesprekken observeert op straat, om vast te leggen welke taalmiddelen we nu precies gebruiken om grappig te zijn.
- Cabaretier **Paulien Cornelisse** kwam haar bewondering betuigen voor het veelvoetige taalbeest dat haar steeds weer charmeert, intrigeert en vervrolijkt.
- Taalkundige, auteur en theatermaker **Wim Daniëls** sprak met *de lage landen*-hoofdredacteur Tom Christiaens over zijn boek *Spraakmakend Nederlands*. Daarin brengt hij de intrigerende geschiedenis van het Nederlands tot leven, van “Hebban olla vogala” tot artificiële intelligentie.
- Op uitnodiging van *de lage landen* kwam een panel samen met **niet-moedertaalsprekers**, om het met taalkundige Marc van Oostendorp te hebben over hoe het Nederlands aanvoelt als je van buiten komt.
- Verder op het programma stonden prikkelende voordrachten en performances van **Myriem El-Kaddouri, Khalid Mourigh, Marita Mathijssen, Fieke Van der Gucht** en Week van het Nederlands-ambassadeurs **Aafke Romeijn en Kelia Kaniki Masengo**. Er waren workshops met de taaladviseurs van Onze Taal en met **Willemijn Zwart** (over taal in de klas), panelgesprekken met **Ruud Hendrickx** en **Rick de Leeuw** (over de taalgrens tussen Nederland en Vlaanderen) en boekpresentaties met **Yoïn van Spijk** en Taalboekenprijswinnaar **Freek Van de Velde**.

Het tweede Taalfeest was, om het in jongerentaal te zeggen, níét “67” en wél een heerlijke *fissa*. Afspraak in 2026 voor weer een nieuw daverend feest.¹³

¹² Lees het volledig verslag van dit evenement op onze website: [de lage landen Fissa! Duizend liefhebbers vieren het Nederlands op ons Taalfeest in Utrecht](#)

¹³ Het Taalfeest wordt georganiseerd door *de lage landen*, Onze Taal, VRT en de Taalunie.

De eerste namen voor het **Taalfeest** zijn bekend!

- Kristel Doreleijers • Myriem El-Kaddouri •
- Marita Mathijssen • Fieke Van der Gucht •
- Wim Daniëls • Yoïn van Spijk •
- Bert Oben •

... en nog veel meer!

Presentator:
Joost Oomen

taal>>feest Taal << gevoel

zaterdag 11 oktober
TivoliVredenburg
Utrecht

Volledig overzicht evenementen 2025

Een overzicht van alle evenementen die Ons Erfdeel organiseerde of waaraan we deelnamen.

Datum	Evenement	Toelichting	Bereik
20/02/2025	Dag van de Geschiedenis (Mechelen)	Jaarlijks evenement voor alle leerkrachten geschiedenis uit het Katholiek Onderwijs. Ons Erfdeel was hier aanwezig met een stand waarop onze tijdschriften en boeken werden gepresenteerd als bronnenmateriaal voor de lessen geschiedenis.	120 leraars uit het secundair geschiedenisonderwijs in Vlaanderen
08/03/2025	FAAR (Oostende)	Hoe schrijf je over jezelf en je omgeving zonder dat je gaat censureren? Onder meer daarover gingen Tuly Salumu, Maurits de Bruijn en Thomas Heerma van Voss in gesprek tijdens ons debat over autobiografisch schrijven, op het jaarlijks non-fictie boekenfestival FAAR.	100 deelnemers van binnen en buiten de literaire sector
21/03/2025	Netwerkbijeenkomst Nederlandse ambassade (Brussel)	Gedelegeerd bestuurder Gijsbrecht Ostyn stelde op de ambassade Ons Erfdeel voor aan Nederlandse maatschappelijke organisaties in België.	100 deelnemers uit het brede maatschappelijke veld
26/05/2025	'Nederlands Centraal' (Rotterdam)	Op deze sectordag, georganiseerd door de Taalunie, modereerde hoofdredacteur Tom Christiaens een panelgesprek over taalvariatie met de in België wonende Nederlandse journaliste Anouk van Kampen en de Belgische uitgeefster van de Bezige Bij, Katrijn van Hauwermeiren.	200 personen
04/06/2025	Bezoek Transforum (Rekkem)	Tijdens een bezoek van het interregionale Transforum aan onze kantoren in Rekkem gaven hoofdredacteur Tom Christiaens en eindredacteur Evelyne Ledoux-Beaugrand een boeiende voorstelling van onze organisatie.	30 personen
26/08/2025	Colloquium Neerlandicum IVN (deBuren - Brussel)	Welke plaats is er voor dialecten in de internationale neerlandistiek?	150 personen

		Over deze en andere vragen gingen Truus De Wilde, Steven Delarue, Gunther De Vogelaer en Marie Rickert in gesprek tijdens ons debat over dialecten en meertaligheid.	
29/08/2025	Colloquium Neerlandicum IVN (Brussel)	Hoofdredacteur Tom Christiaens fungeerde als panellid tijdens het sofagesprek "Wat kunnen jullie betekenen voor de internationale Neerlandistiek".	150 personen
18/09/2025	Lancering themanummer Switi Sranan (Amsterdam)	In een uitverkocht Bijlmer Parktheater werd het themanummer Switi Sranan voorgesteld tijdens een swingend, geanimeerd en avondvullend programma.	300 personen
11/10/2025	Taalfeest (Utrecht)	De jaarlijkse hoogmis van de taal werd in 2025 in Utrecht georganiseerd, samen met Onze Taal, VRT en de Taalunie.	1.000 personen
24/10/2025	Presentatie themanummer Switi Sranan (Paramaribo – Suriname)	Het themanummer Switi Sranan werd eveneens gepresenteerd in Paramaribo, Suriname. Inclusief poëzie en spoken word optredens.	100 personen
06/11/2025	Cultureel netwerkmoment Nederlandse Ambassade (Brussel)	Deze namiddag/avond bracht culturele instellingen uit Vlaanderen en Nederland samen in Brussel.	80 personen
08/11/2025	Pacificatielezing (Gent)	Tijdens dit jaarlijks evenement gaf in 2025 Philippe Blomm een lezing. Ons Erfdeel was als partner aanwezig met een stand in het Gentse stadhuis.	300 personen
15/11/2025	Internationale Gespreksdag Marnixring Borluut (Gent)	Deze dag brengt jaarlijks de directies van heel wat Vlaams-Nederlandse organisaties samen om te netwerken en de actuele uitdagingen te bespreken.	20 personen
29/11/2025	De Bronzen Uil (Brugge)	Hoofdredacteur Tom Christiaens, Raymonda Verdyck (voorzitter van deMens.nu) en Iris Vansteelandt (Iedereen Leest) gingen met elkaar in dialoog tijdens een panelgesprek over de zingeving, de rol en de relevantie van literatuur in onze samenleving.	250 personen

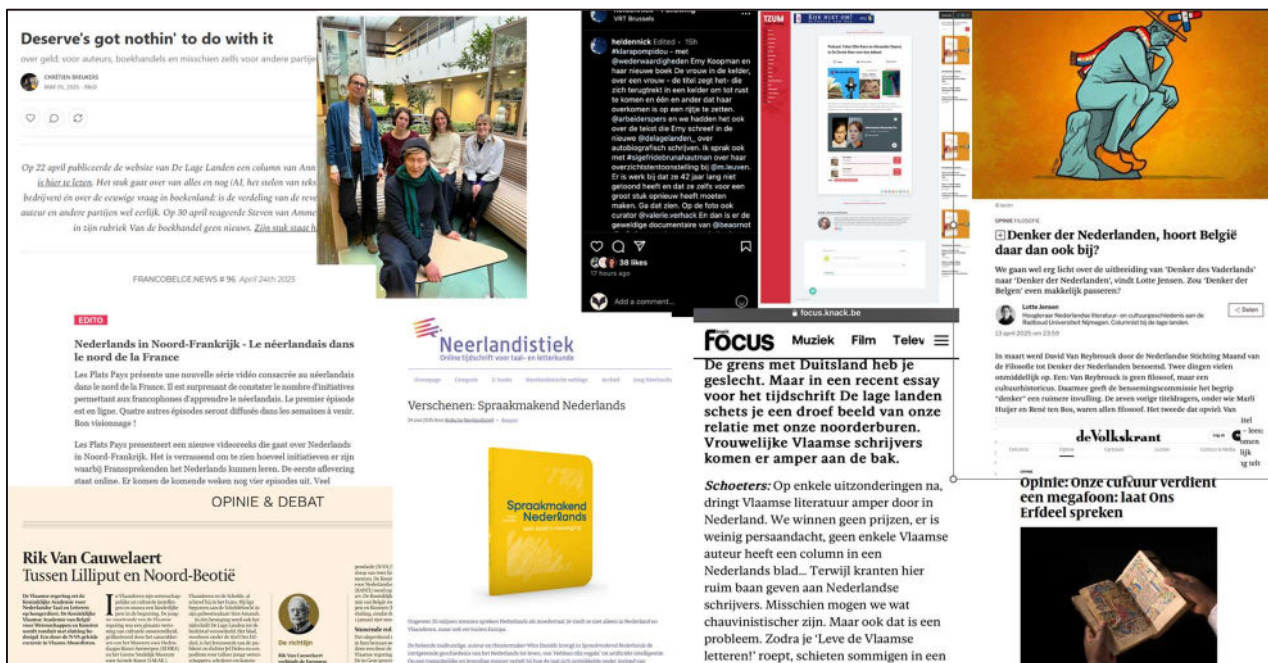
In de pers

In 2024 bleven onze bestaande **mediadeals** van kracht. Zowel in *NRC*, *De Standaard*, *De Groene Amsterdammer* als *Knack* hebben we met *de lage landen* de mogelijkheid om gratis advertenties te plaatsen.

Daarnaast werd één van onze artikels wekelijks opgenomen in de nieuwsbrief Zuurstof op Zaterdag (een samenwerking van acht publicaties – websites en tijdschriften).

Tot slot werden we dit jaar meer dan 100 maal opgepikt door andere media. Omgerekend dus gemiddeld twee maal per week – een absoluut record!

Niet enkel onze redactionele stukken werden vlot overgenomen of vernoemd in andere media, ook onze open brief naar aanleiding van de verlaging van onze subsidies deed dit jaar heel wat stof opwaaien en zorgde voor heel wat pers aandacht.

Een kleine greep uit de vermeldingen van *de lage landen* in andere media in 2025:

- Vermelding in *de Volkskrant* van de column over AI die Thomas Heerma van Voss voor *de lage landen* schreef.
Ook de Taalstaat, Tzium en andere kanalen besteedden aandacht aan deze column.
- Vermelding op *De Standaard*, *Le Bibliothécaire*, *Made In* en anderen van de nieuwe leiderschapsstructuur bij *de lage landen*.
- Emy Koopman was te gast bij Pompidou (Klara), waar ze vertelde over de ondervertegenwoordiging van vrouwelijke auteurs van autofictie bij literaire prijzen. Ook het artikel dat ze schreef voor *de lage landen* kwam aan bod.

- Onze recensie van Ewoud Sanders' boek over het woord 'jood' werd opgepikt op de site van Walburgpers.
- De opinie van Lotte Jensen over de Denker der Nederlanden verscheen in De Standaard.
- De opinie van Gaea Schoeters over de dubbele achterstelling van Vlaamse vrouwelijke schrijvers werd doorgeplaatst op de site en de nieuwsbrief van De Standaard.
- Tzum plaatste een bericht over een aflevering van onze podcast De Eerste Keer.
- Vermelding van onze videoreeks 'Kruispunt/Croisement' in de nieuwsbrief van Amis du Néerlandais.
- Ons artikel naar aanleiding van 30 jaar Vlaams-Nederlands cultureel verdrag werd als leestip opgenomen in de nieuwsbrief van deBuren.
- Onze open brief naar aanleiding van de subsidieperikelen werd heel breed opgepikt en integraal gepubliceerd door De Morgen en De Volkskrant.

Bestuurlijke hervormingen

Bestuurlijke acties

Door de woelige subsidiecontext waarin Ons Erfdeel moest functioneren stond 2025 bestuurlijk in het teken van **continuïteit**. Daarom werden geen grote aanpassingen doorgevoerd aan de samenstelling van de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering.

Het mandaat van voorzitter Jan Schinkelshoek en hoofd remuneratiecomité Danny De Raymaecker werd in 2025 met één jaar verlengd. Deze keuze werd unaniem goedgekeurd door de Algemene Vergadering. Op deze manier kon de organisatie krachtig blijven werken in uitdagende tijden.

De vergaderingen van de Raad van Bestuur vonden plaats op 22 januari (digitaal), 20 maart (fysiek), 25 juni (digitaal) en 23 oktober (fysiek). Op 20 maart vond eveneens de jaarlijkse Algemene Vergadering plaats.

Volgend op de visitatie en de daaraan verbonden gevolgen werd een uitzonderlijke bestuursvergadering belegd op 9 juli, gevolgd door een uitzonderlijke Algemene Vergadering op 28 augustus.

In 2025 bestond de Raad van Bestuur uit volgende leden:

- Jan Schinkelshoek (voorzitter)
- Danny De Raymaecker (remuneratiecomité / financiën)
- Henriette Louwerse (HR)
- Ingrid van Engelshoven
- Annick Schramme
- Stijn Vercamer
- René van Stipriaan
- Katrijn Van Hauwermeiren
- Gijsbrecht Ostyn (gedelegeerd bestuurder)

De Algemene Vergadering bestaat uit alle bestuursleden, aangevuld met Geert Bourgeois, Axel Buyse, Bert De Graeve, Sieghild Lacoere, Hilde Laga, Bart Caron, Nico Lucas, Luc Boghe, Tomas Vanheste en Tom Christiaens.

De bestuursleden ontvangen voor hun bestuurswerk geen vergoeding. Wel hebben ze recht op een vergoeding voor reis- en verblijfskosten (op basis van declaratie).

Andere acties

De historische **verhuizing van de organisatie** – van Rekkem naar het Huis van Oombergen in Gent – kwam in 2025 heel dichtbij. Doorheen het jaar werden wekelijkse werfvergaderingen gehouden met alle betrokken partijen. Een strak tijdschema resulteerde in december in de oplevering van onze gloednieuwe kantoren. De effectieve verhuizing staat gepland voor het voorjaar 2026.

Personeelszaken

Foto 27 Het team van Ons Erfdeel - met rechts achteraan Isabelle Vandevoorde, extern consultant en zakelijk coördinator.

Eind 2025 werkten bij Ons Erfdeel vijf personeelsleden, gelijkwaardig aan 4,1 VTE.

- Tom Christiaens: algemeen hoofdredacteur en eindredacteur *the low countries* (1 VTE)
- Pieter Coupé: redactiecoördinator en eindredacteur *de lage landen* (tijdschrift) (1 VTE)
- Evelyne Ledoux-Beaugrand: eindredacteur *les plats pays* (website) (0,6 VTE)
- Gijsbrecht Ostyn: gedelegeerd bestuurder en hoofd marketing & communicatie (1 VTE)
- Peter Vanwijnsberghe: eindredacteur *de lage landen* (website) (0,5 VTE)

De personele samenstelling van het team van de vzw is in de loop van 2025 vrij drastisch gewijzigd. Vier collega's verlieten de organisatie.

Eva Debruyne besloot dit jaar, na een periode van medische afwezigheid, als **zakelijk coördinator** ontslag te nemen. Zij werd snel vervangen door Isabelle Vandevoorde, een externe consultant die eerder ook al betrokken was bij de werking van Ons Erfdeel. Op deze manier konden we de continuïteit van het zakelijk departement optimaal verzekeren.

Luna Ganne, deeltijds **medewerker marketing en communicatie**, verliet de organisatie om dichterbij huis aan de slag te gaan. Gezien de precare financiële situatie werd beslist haar niet te vervangen. Haar taken werden door de eindredacteur *de lage landen* online en de gedelegeerd bestuurder overgenomen.

Hans Vanacker, deeltijds **eindredacteur *Septentrion***, verliet Ons Erfdeel en geniet van een welverdiend pensioen. Aangezien het tijdschrift *Septentrion* recent werd stopgezet, is het evident dat Hans niet werd vervangen.

Tot slot besliste ook Tomas Vanheste om zijn functie als **adjunct-hoofdredacteur** stop te zetten en zo meer tijd vrij te maken voor zijn taken als zelfstandig journalist en schrijver.

Door het wegvallen van zakelijk verantwoordelijke Eva Debruyne werkt de organisatie nu met een tweekoppig directieteam: Tom Christiaens als hoofdredacteur en Gijsbrecht Ostyn als gedelegeerd bestuurder.

Vanaf eind 2025 telt de personele bezetting **4,1 VTE's**, wat **2,5 VTE minder** is dan in 2024. Het spreekt voor zich dat deze lagere personeelsbezetting een directe impact heeft op de output en ondersteuning die de organisatie kan bieden.

Tegelijk kan Ons Erfdeel blijven een beroep doen op een wereldwijd netwerk van tweehonderd freelancers, waarvan tientallen vaste medewerkers (columnisten, redactieraadsleden, essayisten...).

Financiële resultaten

Resultaat	2025	Begroting 2025	▲ 2025 - begroting	▲ 2025 - begroting (%)
Totaal inkomsten	1.206.319	1.219.040	-12.721	-1%
Totaal kosten / incl. aanleg fondsen	1.065.886	1.140.127	-74.241	-7%
Resultaat boekjaar	140.433	78.913	61.520	+23%
Overdracht vorig boekjaar	-45.490	-45.490	0	
Resultaat (reserve)	94.943	33.423	61.520	

Tabel 8 Resultaat boekjaar 2025

De jaarrekening van 2025 sluit af met een winst van € 140.433. Na verrekening van de overdracht van 2024 komt het **resultaat op € 94.943**.

Na de alarmerende berichten omtrent de verlaging van onze Vlaamse en Nederlandse structurele subsidies heeft de organisatie in 2025 een **grote financiële voorzichtigheid** aan de dag gelegd. Dit leidde bij alle teams tot **kostenbesparingen**. Daarnaast daalden ook de loonkosten significant door wijzigingen in het personeelsbestand. Bovenstaande maatregelen zorgden finaal voor een resultaat dat hoger uitviel dan ingeschat in de begroting 2025.

Afwijkingen t.o.v. de begroting 2025¹⁴

Tabel 1: Uitgaven hoger en inkomsten lager dan gebudgetteerd

Categorie	Afwijking (in euro)	Omschrijving
Inkomsten lager dan begroot		
Fondsenwerving	-43.464	Minder advertenties, annulering fundraising. De begrotingscontrole mid-2025 stelde de hoge verwachten al bij.
Onttrekking	-7.794	Minder uit reservefonds genomen (Teamleader nog niet uitgeboekt)
Uitgaven hoger dan begroot		
Consulting	+31.607	Facturatie externe consultant na vertrek zakelijk coördinator (wordt grotendeels gecompenseerd door lagere vaste loonkost)
Erelonen boekhouding	+3.773	Extra kosten voor boekhoudkantoor en revisor

¹⁴ Zie pagina 72 voor een gedetailleerd overzicht van de financiële resultaten.

Tabel 2: Uitgaven lager en inkomsten hoger dan gebudgetteerd zonder specifieke maatregelen

Categorie	Afwijking (in euro)	Omschrijving
Inkomsten hoger dan begroot		
Reprografievergoeding	+3.340	Toekenning nieuwe ISBN-nummers waardoor een hogere vergoeding werd ontvangen
Financiële opbrengsten	+5.465	Beleggingen op termijnrekeningen
Uitgaven lager dan begroot		
Redactioneel	-39.381	Voorzichtigheidsprincipe ikv daling subsidies
Marketing en communicatie	-16.000	Vroegtijdig stopzetten onlinecampagne, lagere drukkosten, lagere advertentiekost
Lanceringsevenementen nieuwe nummers dll	-9.600	Lanceringsevenementen werden enkel georganiseerd bij pre-financiering
Representatiekosten	-6.576	Lagere representatiekosten en gesplitste toewijzing
Brutolonen/vakantiegeld	-102.987	Vertrek zakelijk coördinator, communicatiemedewerker en adjunct-hoofdredacteur
Afschrijving	-7.700	Teamleader nog niet uitgeboekt

Bijlages

Overzicht van reeksen en rubrieken per thema in 2025

Hier vind je een overzicht van alle reeksen en rubrieken¹⁵ opgedeeld per thema, gebundeld voor de drie websites. Sommige zijn vóór 2025 opgestart, maar de meeste waren nieuw.

KUNST

- Reeksen
 - **Jonge artiest van de maand/Jeunes artistes/Young Artist of the Month:** Maarten Buser en Maya Toebat belichten afwisselend een jonge beeldend kunstenaar uit Vlaanderen of Nederland.
- Rubrieken
 - **Gerdien Verschoor:** In haar maandelijkse column kijkt de kunsthistorica met een hedendaagse blik naar de erfenis van de oude meesters van de Lage Landen.
 - **De Mediakaravaan:** Jonge cultuurjournalisten brengen verslag uit over festivals in Nederland en Vlaanderen, in de vorm van podcasts en teksten.
 - **Museumgids/En mode musée/Museum Explorer:** Portretten van een vaak onbekend museum in Nederland, Vlaanderen en Brussel.
 - **Museum Acquisitions:** Nieuws over de aanwinsten van vroegmoderne kunst uit de Lage Landen bij musea wereldwijd.
 - **Chronique parisienne:** Artikelen van de Franse kunsthistorica Geneviève Nevejan over kunst uit Nederland en Vlaanderen in Parijs en omstreken.

LITERATUUR

- Rubrieken
 - **De Eerste Keer/La première fois/First Book:** Elke maand signaleren we een Nederlandstalig romandebuut dat meer aandacht verdient. Op de anderstalige sites wordt de recensie aangevuld met een fragment in vertaling.
 - **Thomas Heerma van Voss:** Deze jonge Nederlandse auteur laat ons meekijken in het hoofd van een schrijver.
 - **De Papieren Man:** De literaire actualiteit in Vlaanderen en Nederlands volgens literair journalist Dirk Leyman.
 - **Planète Littérature:** Bijdragen over Nederlandstalige literatuur in Franse vertaling van de bekende Franstalig-Belgische schrijfster Véronique Bergen.
 - **Trésors cachés:** Teksten van topvertaler Daniel Cunin over de Nederlandstalige literatuur in haar meest diverse facetten, met bijhorende vertalingen.

¹⁵ Een reeks is beperkt in de tijd, terwijl een rubriek gedurende jaren kan verschijnen.

- **The Translator's Pick:** Elke maand geeft een vertaler Nederlands-Engels literaire tips van must-reads en boeken die een Engelse vertaling verdienen.
 - **Translated Books:** Een selectie van recent in het Engels vertaalde boeken (poëzie, fictie, non-fictie, strips, kinder- en jeugdliteratuur...).
 - **Harvest from the University Press:** Een selectie van recent uitgegeven academische boeken bij universiteitsuitgeverijen over onderwerpen uit de Lage Landen.
- Reeksen
 - **Schrijver voor de spiegel:** Reeks waarin de rol van het ego en het autobiografisch schrijven in de literatuur wordt onderzocht.
 - **Het Alternatief/The Alternative:** Achttien jonge Vlaamse en Nederlandse auteurs, die deelnamen aan de schrijfresidentie van deBuren, lieten zich inspireren door werken uit de collectie van het Mauritshuis in Den Haag, met oog voor alternatieve geschiedenis.
 - **FAAR 2025:** Verzameling van artikelen van en over auteurs op het non-fictieboekenfestival FAAR in Oostende.
 - **Hoe ook Vlaanderen een letterenfonds kreeg:** Driedelige reeks waarin Martine Cuyt op zoek gaat naar de ontstaansgeschiedenis van wat nu Literatuur Vlaanderen heet.
 - **Constantijn Huygens-prijs 2025 voor Lieke Marsman:** Bundeling van al onze stukken over het werk van de laureaat.
 - **Wie wint de Bronzen Uil 2025:** Al onze recensies en podcastgesprekken met de genomineerde auteurs.
 - **Leonard Nolens (1947-2025):** Verzameling van al onze artikelen over de Vlaamse dichter, dagboekschrijver en vertaler, die op 78-jarige leeftijd overleed.
 - **Esther Jansma (1958-2025):** Verzameling van al onze stukken over de overleden bekroonde dichteres en wetenschapper.

KUNST

- Rubrieken
 - **Gerdien Verschoor:** In haar maandelijkse column kijkt de kunsthistorica met een hedendaagse blik naar de erfenis van de oude meesters van de Lage Landen.
 - **De Mediakaravaan:** Jonge cultuurjournalisten brengen verslag uit over festivals in Nederland en Vlaanderen, in de vorm van podcasts en teksten.
 - **Chronique parisienne:** Artikelen van de Franse kunsthistorica Geneviève Nevejan over kunst uit Nederland en Vlaanderen in Parijs en omstreken.
 - **Museumgids/En mode musée/Museum Explorer:** Portretten van een vaak onbekend museum in Nederland, Vlaanderen en Brussel.
 - **Museum Acquisitions:** Nieuws over de aanwinsten van vroegmoderne kunst uit de Lage Landen bij musea wereldwijd.
- Reeksen
 - **Ensor uit de doeken/Pleins feux sur Ensor:** Naar aanleiding van het Ensorjaar bundelt dit dossier nieuwe artikelen en archiefmateriaal over de bekende schilder uit Oostende.
 - **Jonge artiest van de maand/Jeunes artistes/Young Artist of the Month:** Maarten Buser en Maya Toebat belichten afwisselend een jonge beeldend kunstenaar uit Vlaanderen of Nederland.

- **Chefs-d'œuvre du canon CODART/Masterpieces from the CODART Canon:** Naar aanleiding van de 25ste verjaardag van CODART werden twaalf meesterwerken van vroegmoderne Vlaamse en Nederlandse kunst in beeld gebracht met tekst en uitleg van een curator.

TAAL

- Rubrieken
 - **Taaltoestanden:** Maandelijks column van taalwetenschapper Marten van der Meulen.
- Reeksen
 - **Jouw dialect leeft (nog even)/Les dialectes vivent, vive les dialectes?:** In Vlaanderen én Nederland is er een hernieuwde belangstelling voor het dialect. In dit dossier zoomen we in op dialecten en regionale taalvariëaties van het Nederlands en hun verhouding tot de standaardtaal.
 - **Comment le dit-on ?** Nederlanders en Vlamingen gebruiken vaak verschillende woorden om dezelfde realiteit aan te duiden. Zelfs binnen Nederland en Vlaanderen bestaan er taalvarianten naast elkaar. Hoe zeg je dit of dat in het Nederlands, afhankelijk van waar je woont?
 - **Playful Dutch:** In deze vertaalde reeks viert de taal. Het Nederlands wordt gepresenteerd als een plezierige taal, waarmee je creatief aan de slag kunt: van Nederlandstalige popmuziek, over spoken word en slam poetry, tot hedendaagse rederijders en speechschrijvers.
 - **Dutch Abroad:** Langlopende reeks over het wel en wee van de internationale neerlandistiek.

GESCHIEDENIS

- Rubrieken
 - **Jensen & Hofman:** Beurtelings bekijken cultuurhistorici Lotte Jensen en Elwin Hofman actuele gebeurtenissen door de lens van de geschiedenis.
 - **The Low Countries Radio:** historische podcasts over fenomenen die de Lage Landen uniek maken.
- Reeksen
 - **Iedereen filantroop:** We duiken in de geschiedenis van het geven en zoeken tegelijk de verbinding met het heden en de toekomst van filantropie.
 - **Luisteren naar vergeten stemmen:** Experts geven een nieuw perspectief op de slavernijgeschiedenis, die vaak is opgesteld door de witte elite vanuit een nationaal (Europees) perspectief.
 - **Éternelle Amsterdam/Eternal Amsterdam:** De belangrijkste cultuurstad van ons taalgebied bestaat 750 jaar. In deze vertaalde reeks lees je zeven verhalen over de jarige stad, met cruciale historische figuren in de hoofdrol.
 - **Postkoloniaal België en Nederland/The Colonial Legacy:** Langlopende reeks met verhalen over de koloniale erfenis van Vlaanderen en Nederland.

- **The History of the Netherlands:** Podcastreeks over de geschiedenis van de Lage Landen, van de prehistorie tot vandaag.
- **400 Years of Dutch-Americans:** Verhalen die de vierhonderd jaar oude relaties tussen Nederland en de VS belichten.

MAATSCHAPPIJ

- Rubriek
 - **The L-Spot/Les Plats Pays inusités:** De Schotse journalist Derek Blyth belicht onbekende plekjes en fenomenen uit de Lage Landen.
- Reeksen
 - **Tour de Flandre:** Derek Blyth bezoekt vijftien kleine Vlaamse steden en peilde er naar de ziel, tradities en eigenaardigheden van de stad en haar inwoners.

VL↔NL

- Rubriek
 - **Anouk van Kampen/Adventures of a Netherbelgian:** Column waarin de journalist schrijft over wat haar als Nederlandse opvalt aan Vlaanderen.
 - **Met laaglandse groet:** Maandelijks legt Tomas Vanheste als coördinator van VL↔NL dwarsverbanden tussen actuele ontwikkelingen in de verhoudingen tussen Vlaanderen en Nederland.

DE FRANSE NEDERLANDEN

- Reeksen
 - **Passage:** Reeks over culturele organisaties in de Frans-Belgische grensregio.
 - **Croisement/Kruispunt – over het Nederlands in Noord-Frankrijk:** In Noord-Frankrijk spreken, onderwijzen en promoten sommige liefhebbers nog (Frans-) Vlaams. In deze videoreeks zoeken we uit wie dat zijn, en hoe deze lokale dialectvariant zich vandaag tot de standaardtaal verhoudt.

EXTRA

Dit zijn reeksen met verhalen die meerdere van onze thema's en kennisdomeinen bestreken.

- **Switi Sranan:** Bij de vijftigste verjaardag van de onafhankelijkheid van Suriname zoomen we in op de creatieve kruisbestuiving tussen Nederland en haar vroegere kolonie.
- **Turning Tides:** Van wie is de Noordzee? Van iedereen, stellen we vast. Talloze partijen claimen er een deel van: vissers, transportfirma's, energiebedrijven, cruisereederijen... In deze reeks vissen we verhalen op uit één van de drukste bevaren zeeën ter wereld.
- **De beste verhalen van 2025/Le meilleur de 2025:** Eindejaarsreeks met de beste verhalen van 2025 voor elk thema.

Overzicht van video's en podcasts per website in 2025

video	kijkers per platform		
de lage landen	YouTube	Facebook ¹⁶	Instagram
reeks Kruispunt			
'Mijn taal is mijn rijkdom'	192	256	303
De oorsprong van het Nederlands en zijn varianten in Noord-Frankrijk	1.600	1.626	1.626
Zij leren Nederlands	331	540	540
Is het Frans-Vlaamse dialect aan het uitsterven?	514	342	342
Zij geven Nederlandse les in Noord-Frankrijk	373	851	851
Welke toekomst voor het Nederlands in Noord-Frankrijk?	270	1.101	1.101
Varia			
Aftermovie Suriname	82	1.188	1.104
promo, teaser, live & unboxing video's/reels	nvt	11.865	12.072
<i>subtotaal DLL</i> <i>80 video's</i> <i>40.158 kijkers</i>	<i>3.262 kijkers</i>	<i>18.957 kijkers</i>	<i>17.939 kijkers</i>
les plats pays	YouTube	Facebook	Instagram
reeks Croisement			
Un aperçu de Croisement : Le néerlandais dans le nord de la France	829	nvt	nvt
Les origines du néerlandais et ses	841	nvt	nvt

¹⁶ We tellen op Facebook en Instagram alleen de weergavecijfers en niet de bereikcijfers. Dat betekent dat we alleen die mensen in rekening brengen die meer dan drie seconden, dus bewust, naar een filmpje of reel kijken en niet zij die de video alleen op hun tijdslijn zien passeren zonder echt te kijken. Wanneer bij Facebook en Instagram hetzelfde aantal kijkers wordt weergegeven, komt dat doordat de video via crossposting is geplaatst. Een aparte uitsplitsing van de cijfers per kanaal is in dat geval niet mogelijk. Daarom hebben we het totale aantal kijkers gelijk verdeeld en per kanaal de helft vermeld.

variantes dans le nord de la France			
Apprendre le néerlandais	382	nvt	nvt
Le flamand de France, un dialecte menacé	1.100	nvt	nvt
Une langue transfrontalière : le regard des professionnels	262	nvt	nvt
Quel avenir pour le néerlandais dans le nord de la France ?	204	nvt	nvt
<i>subtotaal LPP 6 video's 3.618 kijkers</i>	<i>3.618 kijkers</i>	<i>0 kijkers</i>	<i>0 kijkers</i>
TOTAAL	YouTube	Facebook	Instagram
86 video's 43.776 kijkers	6.880 kijkers	18.957 kijkers	17.939 kijkers

podcast	luisteraars per platform		
de lage landen	Soundcloud	Spotify	Via website
<i>panelgesprek & debat</i>			
Thomas Heerma van Voss, Tuly Salumu en Maurits de Bruijn over autobiografisch schrijven	33	nvt	127
Ook dialecten zijn een vorm van meertaligheid	36	nvt	60
Wat is de culturele invloed van Suriname in Nederland?	36	nvt	233
<i>reeks De Eerste Keer</i>			
Alexander Deprez en Falun Ellie Koos	14	213	160
Safae el Khannoussi	nvt	95	214
Lieselot Mariën	nvt	151	186
Emma Laura Schouten	nvt	98	168
Mira Aluç	nvt	117	19
Daan Borrel	nvt	99	134
Falun Ellie Koos	nvt	129	173
<i>reeks</i>			

De Mediakaravaan			
De toekomst van podiumkunst	nvt	12	55
De kunst van het pitchen	nvt	11	26
Politieke inmenging in de kunst	nvt	18	89
Ella Wassenaer weerklinkt opnieuw	nvt	21	76
Hoe performers spelen met taal	nvt	10	45
varia			
Annie M.G. Schmidt in zeven dialecten	207	nvt	635
Surinamers: Srefidensi! Laat ze zien dat we het zelf kunnen	6	nvt	233
<i>subtotaal DLL 17 podcasts 3.939 luisteraars</i>	<i>332 luisteraars</i>	<i>974 luisteraars</i>	<i>2.633 luisteraars</i>
the low countries	Soundcloud Megaphone	Spotify	Via website
reeks TLC Radio			
Uncovering Amsterdam's Queer Histories	2.964	nvt	113
Decolonising the AfricaMuseum	3.434	nvt	88
<i>subtotaal TLC 2 podcasts 6.599 luisteraars</i>	<i>6.398 luisteraars</i>	<i>nvt</i>	<i>201 luisteraars</i>
TOTAAL	Soundcloud Megaphone	Spotify	Via website
19 podcasts 10.538 luisteraars	6.730 luisteraars	974 luisteraars	2.834 luisteraars

Overzicht van partnerschappen en samenwerkingen

Ons Erfdeel versterkte met al haar titels de samenwerking met haar Vlaams-Nederlandse partnerorganisaties. De handen werden op verschillende manieren in elkaar geslagen: redactioneel, organisatorisch, promotioneel, financieel, logistiek, kennisdeling...

Vlaams-Nederlandse partnerorganisaties

Vlaams-Nederlands huis deBuren

- Inhoudelijke samenwerking voor ons talentontwikkelingsproject De Mediakaravaan tijdens Explore the North in Leeuwarden. De jonge cultuurjournalisten in spe maakten een podcast over Ella Wassenaer, een uitloper van De Verwonderkamer, het talentontwikkelingstraject van deBuren en Explore the North, editie 2024. Ook de nieuwe editie van De Verwonderkamer kwam aan bod in een artikel van De Mediakaravaan.
- Tijdens Explore the North organiseerde deBuren een conferentie over literaire collectieven. Ook die kwam aan bod in een artikel van De Mediakaravaan.
- Inhoudelijke en promotionele samenwerking voor het panelgesprek over het ego in de literatuur n.a.v. het themadossier 'Schrijver voor de spiegel' op 8 maart tijdens non-fictieboekenfestival FAAR in Oostende.
- Logistieke ondersteuning tijdens het IVN-congres van ons debat bij deBuren op 26 augustus over dialecten als vorm van meertaligheid n.a.v. het themadossier 'Je dialect leeft'.
- Vertaling en publicatie in het Nederlands en Engels van de teksten uit de schrijfresidentie 2024: de reeks 'Het Alternatief'.
- Publicatie van artikelen op basis van enkele activiteiten van deBuren.
- Promotie van hun Nederlandstalige en Engelstalige activiteiten via onze nieuwsbrieven en sociale media, vaak aan de hand van thematisch verwante artikelen uit onze titels.

De Brakke Grond

- Inhoudelijke samenwerking voor ons talentontwikkelingsproject De Mediakaravaan. De jonge deelnemers brachten verslag uit van het Vlaams TheaterFestival in Gent, waar De Brakke Grond mee instond voor LageLandenLiefde. De Mediakaravaan maakte hierover de podcast 'Ruimte voor theater'.
- Logistieke steun voor De Mediakaravaan: onze workshop ter voorbereiding van Explore the North vond plaats bij de Brakke Grond.
- Publicatie van artikelen op basis van enkele activiteiten, o.a. portretten van kunstenaars die bij De Brakke Grond exposeren.
- Promotie van hun activiteiten via onze nieuwsbrief en sociale media.

Literatuur Vlaanderen

- Inhoudelijke samenwerking rond de driedelige reeks 'Hoe ook Vlaanderen een letterenfonds kreeg'.
- Redactiecoördinator en eindredacteur van *de lage landen* Pieter Coupé zetelde in de jury van de Boon Literatuurprijs 2025. Hij zal vanaf 2026 ook lid zijn van de adviescommissie tijdschriften van

Literatuur Vlaanderen. Deze commissie geeft adviezen over de subsidies die literaire tijdschriften bij Literatuur Vlaanderen aanvragen.

- Uitwisseling en coproductie vanuit het Nederlands naar het Frans en Engels vertaalde romanfragmenten.
- Publicatie van artikelen op *the low countries* en *les plats pays* op basis van vertaalde boeken die steun kregen van Literatuur Vlaanderen.
- Delen van hun activiteiten via onze nieuwsbrieven en sociale media.

Nederlands Letterenfonds

- Publicatie van artikelen op *the low countries* en *les plats pays* op basis van hun vertaalde boeken.
- Delen van hun activiteiten via onze nieuwsbrieven en sociale media (oa. workshops, werkbeurzen, evenementen...).

Ons Erfdeel bestendigde de structurele samenwerkingen op het vlak van **taal en neerlandistiek** met:

Taalunie

- Publicatie van artikelen op basis van hun activiteiten.
- Delen van hun activiteiten via onze nieuwsbrieven en sociale media.
- Coproductie voor Taalfeest op 11 oktober in TivoliVredenburg in Utrecht.
- Deelname aan het Taalunie-netwerkevenement Nederlands Centraal in Rotterdam. Hoofredacteur Tom Christiaens modereerde een gesprek over taalvariatie met de in België wonende Nederlandse journaliste Anouk van Kampen en de Belgische uitgeefster van de Bezige Bij, Katrijn van Hauwermeiren.
- Als partner van de Taalunie-schrijfwedstrijd voor jong talent publiceerde *de lage landen* [de teksten van de twee winnaars](#): Lien Van de Water en Vanessa Johanna Matijas. Het duo nam ook deel aan ons gesprek over de schoonheid van het Nederlands op het Taalfeest.

Internationale Vereniging voor Neerlandistiek

- Panelgesprek bij deBuren over dialecten als vorm van meertaligheid n.a.v. het themadossier 'Jouw dialect leeft' op 26 augustus tijdens het IVN-congres.
- Deelname aan sofagesprek 'Wat kunnen we betekenen voor de internationale neerlandistiek?' op 29 augustus tijdens het IVN-congres in Belpaire-gebouw in Brussel.
- Productie van voorbereiding van een IVN-katern dat in 2026 gepubliceerd wordt in het tijdschrift *de lage landen*.
- Publicatie van artikelen en persberichten op basis van IVN-activiteiten.
- Delen van hun activiteiten via onze nieuwsbrieven en sociale media.

Daarnaast ging elke titel apart enkele **korte en langdurige samenwerkingen aan met diverse organisaties**. Ze staan gebundeld per type organisatie.

Cultuurorganisaties

Willemsfonds & Algemeen-Nederlands Verbond

- *de lage landen* is mediapartner van de literaire debuutprijs De Bronzen Uil.
- Podcastinterviews met alle zes genomineerden van De Bronzen Uil door de hosts van onze podcastreeks 'De Eerste Keer'.
- Recensies van alle boeken die kans maken op de Bronzen Uil.
- Panelgesprek over empathie en literatuur met oa. hoofdredacteur Tom Christiaens op de dag van de uitreiking van de Bronzen Uil op 30 november in Brugge.
- Verslaggeving van de uitreiking van De Bronzen Uil.

Marnixring

- Deelname aan en kennisdeling op de Internationale Gespreksdag in Gent samen met twaalf Vlaams-Nederlandse cultuurorganisaties.

Boekenfestival FAAR

- Inhoudelijke en promotionele samenwerking voor het panelgesprek over het ego in de literatuur n.a.v. het themadossier 'Schrijver voor de spiegel' op 8 maart tijdens non-fictieboekenfestival FAAR in Oostende.

Het TheaterFestival en VIERNULVIER

- De workshops ter voorbereiding van De Mediakaravaan op het TheaterFestival in Gent konden plaatsvinden bij VIERNULVIER in Gent dankzij de festivalorganisatie. Die workshops stonden ook open voor de jongerenredactie van het TheaterFestival. Gedurende het hele evenement kreeg De Mediakaravaan logistieke ondersteuning van het Gentse team.

Explore the North

- Tijdens haar aanwezigheid op het festival in Leeuwarden kon De Mediakaravaan rekenen op logistieke ondersteuning van Explore the North. Daarnaast bood de deelname een mooie kans om de samenwerking verder te verdiepen en elkaars activiteiten communicatief te versterken.

Poëziecentrum

- Hoofdredacteur Tom Christiaens adviseerde Poëziecentrum bij de rebranding van de Poëziekrant en de website van het Poëziecentrum.

Folio

- Deelname aan infodagen, workshops en vergaderingen van deze koepelorganisatie voor culturele, literaire en erfgoedtijdschriften.
- Publicatie van artikelen en aankondigingen in de tweewekelijkse Folio-nieuwsbrief.

Transforum

- Hoofdredacteur Tom Christiaens en eindredacteur *les plats pays* Evelyne Ledoux-Beaugrand presenteerden op 4 juni het werk van Ons Erfdeel aan de leden van het grensoverschrijdend netwerk Transforum tijdens een bezoek aan onze kantoren in Rekkem.

La Maison du néerlandais de Bailleul

- Coproductie van de videoreeks 'Croisement. Le néerlandais dans le nord de la France' over de Nederlandse taal in Noord-Frankrijk

KANTL

- Voorbereiding verhuizing Huis van Oombergen
- Inhoudelijke samenwerking rond een artikelenreeks over de vernieuwde literaire canon die de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren in juli 2025 lanceerde.

DutchCulture

- Uitwisseling van artikelen.
- Delen van hun activiteiten via onze nieuwsbrief en sociale media.

Nationaal Archief van Nederland

- Overname en aangepaste eindredactie van artikelen uit de reeks '400 Years of Dutch-American Stories'.

Bijlmer Parktheater

- Logistieke en promotionele ondersteuning voor de presentatie van het themadossier 'Switi Sranan' op 18 september met een culturele avond in Amsterdam.

Uitgeverijen

Atlas Contact

- Voorpublicatie uit *Wereldsteden van de Lage Landen*, over de stadsgeschiedenis van Nederland en België, door o.a. Stan Pannier.

Ambo|Anthos

- Voorpublicatie uit *Groots is de liefde*, een biografie van componist Louis Andriessen door Jacqueline Oskamp.

Ertsberg

- Voorpublicatie uit *Ongewilde gasten, gehavende zielen. Het lot van de Belgische militairen in Nederland tijdens de Eerste Wereldoorlog*.

Pelckmans

- Voorpublicatie uit *Passage Parijs*, een literair boek over de lichtstad van Dirk Leyman.

De Deeluitgeverij

- Publicatie van artikelen en podcasts in de wekelijkse nieuwsbrief 'Zuurstof op Zaterdag'.

Onderwijs

Universiteit van Gent

- Studenten van de vakgroep Vertalen, Tolken en Communicatie vertaalden artikelen van het Engels naar Frans voor de reeks 'Les Plats Pays inusités'.

Université de Mons

- Studenten van de Faculté de Traduction et d'Interprétation (specialisatie Nederlands naar Frans) vertaalden artikelen tijdens het Atelier de traduction.

Université de Lille

- Studenten van de Faculté des Langues, Cultures et Société - Traduction et interprétation (specialisatie Engels naar Frans) vertaalden artikelen tijdens de Texte Skill Lab.
- Eindredacteur *les plats pays* Evelyne Ledoux-Beaugrand en eindredacteur *Septentrion* Hans Vanacker presenteerden het werk van Ons Erfdeel vzw aan studenten Nederlands.

University of Sheffield & University College London

- Publicatie van artikelen over de Engelse vertaling van de novelle *Boto Banja* van de Surinaams-Nederlandse schrijver Raoul de Jong.

Media

Onze Taal & VRT

- Inhoudelijke, logistieke en promotionele coproductie van het Taalfeest, een publieksevenement met duizend aanwezigen, op 11 oktober in TivoliVredenburg in Utrecht. Een samenwerking tussen *de lage landen*, VRT, Onze Taal en Taalunie. *De lage landen* was op de dag zelf host van één zaal, leidde meerdere panelgesprekken en nam deel aan de boekenmarkt. We stelden er ons themanummer 'Jouw dialect leeft' en ons boek *Spraakmakend Nederlands* voor, met een signeursessie van auteur Wim Daniëls.

DaarDaar

- Overname van artikelen van *les plats pays* door de Franstalige Belgische nieuwssite *DaarDaar*.
- *les plats pays* was op 13 juni partner van het evenement '10 ans de ponts vers la Flandre' in Brussel n.a.v. de tiende verjaardag van *DaarDaar*.

Urgent

- De jonge makers van talentontwikkelingstraject De Mediakaravaan mochten gedurende het hele TheaterFestival gebruikmaken van een opnameruimte bij de Gentse studentenradio Urgent.

Neerlandistiek.be

- Aankondiging van nieuwe nummers, podcasts en evenementen op dit breed gelezen platform voor neerlandici en al wie geïnteresseerd is in de studie van de Nederlandse taal, literatuur, geschiedenis en cultuur.

Neerlandia

- Franse en Engelse vertaling en publicatie van enkele artikelen uit *Neerlandia op les plats pays en the low countries*.

Republic of Amsterdam Radio

- Dit collectief van Australische historici uit Amsterdam produceert historische podcasts op maat voor *the low countries*.

de Volkskrant

- Publicatie open brief 'Red Ons Erfdeel'

De Morgen

- Publicatie open brief 'Red Ons Erfdeel'

Overheden

AMBASSADES EN CONSULATEN

Ons Erfdeel heeft permanent contact met lokale, regionale en nationale overheden in Vlaanderen en Nederland, en hun vertegenwoordigers in het buitenland;

- Kabinet Cultuur – Vlaamse Overheid
- Kabinet Cultuur – Nederlandse Overheid
- Nederlandse ambassade in Brussel
- Vlaamse vertegenwoordiging in Nederland
- Vlaamse vertegenwoordiging in Frankrijk
- Vlaamse administratie, dienst CJM
- Nederlandse administratie, dienst OCW
- Eurometropool Rijsel-Kortrijk-Doornik

Toeristische diensten Vlaanderen

- Leveren van beeldmateriaal voor de reeks 'Tour de Flandre'.
- Promotie van de reeks van portretten van vijftien kleine Vlaamse steden op *les plats pays*.

Fondsen

Koning Boudewijnstichting / Streekfonds West-Vlaanderen

- Inhoudelijke input en financiële ondersteuning voor de realisatie van het themadossier 'Iedereen filantroop' in tijdschrift *de lage landen*.

R.O. van Gennepfonds (Cultuurfonds), Matchingfonds Internationale Erfgoedsamenwerking (DutchCulture) en project Beyond the National Narrative (UK Research and Innovation)

- Financiële ondersteuning voor de realisatie van het themadossier 'Switi Sranan' in tijdschrift *de lage landen*.

de
lage
landen

Koningstraat 18, 9000 Gent
www.de-lage-landen.com